

Col·lecció Llengua, immigració i ensenyament del català, núm. 2

L'ÀRAB

**ESTUDI COMPARATIU
ENTRE LA GRAMÀTICA DEL CATALÀ I LA DE L'ÀRAB**

Raquel Sánchez

**Grup de Lèxic i Gramàtica
Gabinet d'Assessorament Lingüístic per a la Immigració
Universitat de Girona**

Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar i Família

Sánchez, Raquel

L'Àrab : estudi comparatiu entre la gramàtica del català i la de l'àrab. – 2a ed. – (Llengua, immigració i ensenyament del català ; 2)

Bibliografia

ISBN 84-393-6953-0

I. Catalunya. Departament de Benestar i Família II. Col·lecció: Llengua, immigració i ensenyament del català ; 2

1. Català – Gramàtica comparada – Àrab 2. Àrab – Gramàtica comparada – Català 3. Català – Ensenyament – Estudiants estrangers
804.99-5:809.27-5

El projecte “Llengua, immigració i ensenyament del català” ha estat finançat pel Departament de Benestar i Família de la Generalitat de Catalunya a través d'un conveni de col·laboració amb la Universitat de Girona (2000-2001).

Els investigadors que han treballat en la redacció dels resultats d'aquest projecte són:

Lluïsa Gràcia Solé (coordinadora)	Grup de Lèxic i Gramàtica (UdG)
Joan Miquel Contreras Heras	Grup de Lèxic i Gramàtica (UdG)
Jordi Farrès Nierga	SEDEC, Girona
F. Xavier Lamuela Garcia	Grup de Lèxic i Gramàtica (UdG)
Juan Carlos Moreno Cabrera	Universidad Autónoma de Madrid
Marcos Orozco Pairet	Becari del projecte (UdG)
Francesc Roca Urgell	Grup de Lèxic i Gramàtica (UdG)
Raquel Sánchez Avendaño	Estudiant de màster (UdG)
Josep M. Serra Bonet	Grup de Cultura i Educació (UdG)
Elisabet Serrat Sellabona	Grup de Cultura i Educació (UdG)

Han participat en l'elaboració i reimpressió d'aquest volum com a becaris, col·laboradors o revisors:

Roser Agustí Hereu	Becària (UdG)
Jordi Belloso Rimbau	Centre Cívic Can Felipa, Barcelona
Abdellatif Bousatta	Girona
Berta Crous Castañé	Becària (UdG)
Olga Fullana Noell	Grup de Lèxic i Gramàtica (UdG i IEC)
Lizz Gauvreau O'Hagan	Becària del projecte (UdG)
Meritxell Mari Rodríguez	Becària del projecte (UdG)
Marcos Orozco Pairet	Becari del projecte (UdG)
Laura Riera Casellas	Grup de Lèxic i Gramàtica (UdG)
Avel·lina Suñer Gratacós	Grup de Lèxic i Gramàtica (UdG)
Lidia Turon Planella	Grup de Lèxic i Gramàtica (UdG)

© Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar i Família

Primera edició: abril de 2002
Primera reimpressió revisada: maig de 2003
Segona edició: desembre de 2005
Tiratge: 2.000 exemplars
Dipòsit legal: B. 51767-05
Disseny: THAU, S.L.
Impressió: Agpograf

PRESENTACIÓ

Em plau presentar-vos una reedició dels deu volums de la col·lecció «Llengua, immigració i ensenyament del català» que el Departament de Benestar i Família edita amb la voluntat d'ajudar a conèixer la nostra societat i d'acollir les persones que arriben d'arreu del món. Cadascun dels volums és fruit d'un estudi destinat a fer notar els aspectes lingüístics que poden afavorir o dificultar l'aprenentatge del català. Contenen una descripció gramatical de la llengua i un apartat dels errors i dels problemes lingüístics més freqüents, i, a més, uns estudis comparatius breus del sistema gramatical català amb els sistemes gramaticals de cadascuna de les llengües.

El Govern de la Generalitat de Catalunya aposta fermament per garantir una acollida adequada a totes les persones que han escollit el nostre país per a viure-hi. Cal posar els instruments necessaris per a fer-ho possible. Conèixer el català, per a aquestes persones, és un element important que tenen per a socialitzar-se. Però aprendre el català no ha de ser únicament una decisió personal i un dret, sinó que tota la ciutadania els ho hem de facilitar: els qui ens hi relacionem, els qui hi convivim i els professionals de les administracions, entre els quals hi ha els responsables de l'ensenyament.

Una de les tasques que podem fer, i volem fer, des de la Generalitat de Catalunya, és facilitar que aquest aprenentatge es faci, i es faci al més ràpidament possible. Per això, cal que els diferents nivells de formació i els professionals que hi treballen estiguin prou preparats i adaptats a la nova realitat. L'edició d'aquesta col·lecció és una eina que ha de permetre als professionals de l'ensenyament identificar les dificultats i els progressos en l'aprenentatge del català derivats de les diferències fonètiques, gramaticals i lèxiques amb la seva llengua materna. Desitgem que aquests manuals us facilitin la feina, una feina important per a garantir la igualtat d'oportunitats i articular l'acolliment també a partir d'un concepte inclusiu i vertebrador socialment com ha de ser l'aprenentatge de la nostra llengua pròpia.

ANNA SIMÓ I CASTELLÓ
Consellera de Benestar i Família

المادة ١

يولد جميع الناس أحراراً متساوين في الكرامة والحقوق. وقد وهبوا عقلاً وضميراً وعليهم أن يعامل بعضهم بعضاً بروح الإخاء.

Article 1

Tots els éssers humans neixen lliures i iguals en dignitat i en drets. Són dotats de raó i de consciència, i han de comportar-se fraternalment els uns amb els altres.

(Declaració Universal dels Drets Humans)

INTRODUCCIÓ

La idea de fer un estudi sobre les llengües dels immigrants que resideixen a Catalunya va sorgir de la constatació dels problemes que suposava el fet d'integrar a les aules i a la societat unes persones que parlaven una altra llengua de la qual la comunitat educativa del nostre país, en la majoria dels casos, no tenia cap coneixement. La situació, doncs, és ben diferent de la que es dona amb els immigrants que parlen castellà, perquè els educadors sí que poden entendre i parlar la seva llengua i, per tant, no es dona la impossibilitat de comprensió i de relació verbal.

L'objectiu d'aquests treballs és proporcionar als mestres i als professors que han d'ensenyar català als nostres immigrants una eina que els serveixi per apropar-se una mica a la llengua que parlen els seus alumnes. No es tracta, evidentment, que aprenguin àrab, xinès o mandinga, per exemple. Només pretenem que tinguin una idea general del funcionament de la gramàtica d'aquestes llengües que els permeti valorar i entendre les dificultats i els progressos dels aprenents. És obvi que no tots els problemes lingüístics provenen de la interferència amb la primera llengua: alguns són generals en qualsevol aprenentatge d'una segona o, fins i tot, d'una primera llengua. Però sí que hi ha determinats errors que s'entenen més bé si es compara la gramàtica del català amb la de l'altra llengua. Nosaltres no pretenem, en aquests estudis, donar solucions ni material didàctic per als problemes concrets. Això es podrà fer en una segona fase, ara que tenim identificades les diferències entre les dues llengües i que hem pogut detectar els errors més freqüents. El treball que presentem ara hauria d'ajudar l'ensenyant a deduir d'on vénen o d'on poden venir els problemes i hauria d'estimular-lo a trobar estratègies didàctiques adequades a cada cas.

La idea que hi ha al darrere d'aquest projecte és que, perquè els immigrants s'integrin, cal que la societat d'acollida tingui algun coneixement de la cultura dels que hi arriben. I la cultura, entre d'altres coses, inclou la llengua. I potser és el factor més important, perquè és el que permet la transmissió de coneixements, d'experiències i de

sentiments. La llengua, i per raons històriques els catalans ho podem entendre molt bé, és un tret molt lligat a la persona i a la comunitat, que mereix un respecte especial per part dels altres i que en cap cas no s'ha de menystenir o ignorar.

Poder demostrar als immigrants que sabem alguna cosa de la seva llengua, encara que només sigui que en coneixem l'existència i el nom o la manera de dir *bon dia* o *gràcies*, manifestar que hi estem interessats i ensenyar-los que tenim un llibret que ens pot ajudar a saber-ne més, són coses que ells agrairan, com ho agrairíem nosaltres si ens trobéssim en les seves circumstàncies. En molts casos, especialment per als parlants d'algunes llengües africanes, aquest interès pot tenir encara un altre efecte beneficiós: evitar que ells s'avergonyeixin de la seva pròpia llengua i, per tant, reduir el sentiment d'inferioritat que de vegades senten envers ells mateixos i la seva cultura quan són aquí. Només quan ens acceptem i ens sentim acceptats som capaços d'acceptar els altres. Un procés d'integració no pot anar desvinculat del coneixement mutu. Integrar no vol dir fagocitar. Integrar-se no pot implicar haver de renunciar a la pròpia cultura. Si fos així seria un empobriment... per a les dues parts.

Estructura del llibre

Aquest llibre consta de cinc parts. En la primera, *Identificació de la llengua*, es donen unes nocions bàsiques sobre el lloc on es parla l'àrab, el nombre de parlants, la situació sociolingüística i les variants dialectals, l'alfabet i les seves principals característiques gramaticals.

La segona part, *Descripció gramatical*, presenta algunes qüestions de l'estructura de la gramàtica de l'àrab, especialment aquelles que són més diferents del català o que poden ser la font d'alguns errors. Està organitzada internament en quatre subapartats: fonologia i fonètica, morfologia, sintaxi i lèxic. Aquest capítol no s'ha de veure com una "gramàtica de l'àrab": és només un conjunt d'informacions gramaticals sobre l'àrab comparades amb les estructures corresponents del català. Sempre que ens ha estat possible hem relacionat la comparació gramatical amb els errors que hem detectat en la parla catalana de persones que tenen l'àrab com a primera llengua. Hem intentat sempre deixar de banda els tecnicismes i hem simplificat els problemes al

màxim. Possiblement un lingüista hi trobarà mancances, problemes interessants poc explicats i sense cap proposta de solució. I tindrà raó. Però es tracta d'un treball amb una finalitat pràctica molt clara: ajudar els educadors (que no necessàriament són lingüistes). És per això que hem cregut convenient deixar de banda les disquisicions que podrien ser molt interessants per a un lingüista però que no aportarien res significatiu a l'obra tal com l'hem concebuda des del començament.

La tercera part inclou una llista amb els tipus d'errors que hem trobat, amb alguns exemples i la referència a l'apartat del segon capítol en què es tracta la qüestió. Els errors provenen de parlants de l'àrab que hem entrevistat quan parlaven català. S'ha de tenir en compte que cap dels nostres informants no era en els primers estadis d'aprenentatge de la llengua. Això vol dir que no hem pogut detectar alguns dels errors que, probablement, es donen en els primers moments.

El quart apartat correspon a dos breus vocabularis, un de català - àrab i un altre d'àrab - català. La forma àrab està transliterada, és a dir, adaptada a l'alfabet llatí. En el primer capítol, es donen les equivalències entre els signes usats en la transliteració i els de l'alfabet fonètic internacional. Això pot facilitar, fins a un cert punt, la pronunciació d'alguna paraula en àrab, si és necessari. S'han triat els conceptes que es consideren més o menys universals en la bibliografia especialitzada i s'hi han afegit aquells que ens semblava que podien ser d'ús més freqüent en la nostra societat o en la seva cultura. Probablement s'hi trobaran mancances, però el lector interessat pot recórrer al diccionari català - àrab, àrab - català que se cita a la bibliografia.

Finalment, el cinquè punt és una breu bibliografia que inclou referències assequibles des de Catalunya i adreces de pàgines web relacionades amb el tema, i el sisè apartat conté els apèndixs: el quadre de l'alfabet fonètic internacional, el quadre de sons del català i un mapa lingüístic de l'àrab.

Agraïments

Tot aquest projecte no hauria estat possible sense el finançament del Departament de Benestar i Família de la Generalitat de Catalunya. Agraïm, doncs, d'una manera molt especial la confiança que ens ha demostrat la consellera Irene Rigau i la col·laboració de les persones del Departament que presideix.

La redacció d'aquest volum s'ha beneficiat de la col·laboració de diverses persones. En primer lloc agraïm la feina que han fet els becaris i els col·laboradors que han treballat directament o indirectament en aquest projecte, entrevistant informants, transcrivint els enregistraments i fent tot el que calia: L. Gauvreau, M. Marí, M. Orozco, L. Riera, R. Agustí i L. Turon. A O. Fullana devem les pautes i totes les indicacions necessàries per a l'estructuració del vocabulari final i a C. Juher i B. Crous, la revisió del manuscrit. Agraïm també al CEIP La Farga (Salt), al CEIP Joan Reglà (Bàsca), al CEIP Portitxol (L'Estartit), a l'Escola de Formació d'Adults Maria Verdaguer (Figueres) i a l'Escola d'Adults Les Bernardes (Salt) el permís per entrevistar alguns alumnes i, en general, la disponibilitat de tots els informants que s'han avingut a deixar-se entrevistar. Donem les gràcies a la *International Phonetic Association* (c/o Department of Linguistics, University of Victoria, Victoria, British Columbia, Canadà) per permetre la reproducció del quadre de sons que apareix a la secció d'apèndixs. Finalment, volem donar les gràcies a A. Suñer, que ens ha permès d'utilitzar material sobre l'àrab que ella havia elaborat anteriorment, a Abdellatif Bousatta, per la seva col·laboració en la fase final, i a Jordi Belloso, que ens ha aportat moltes informacions imprescindibles per a aquest treball i ha acceptat de revisar-lo.

Agraïm per endavant tots els suggeriments, observacions i correccions que els lectors ens pugueu fer arribar a l'adreça de correu electrònic gali@udg.es. La vostra col·laboració ens podrà ser molt útil per millorar el nostre treball.

ABREVIATURES USADES EN LA DESCRIPCIÓ GRAMATICAL

AC.	acusatiu
ACT.	activa
DEF.	definit
FEM.	femení
GEN.	genitiu
IMPER.	imperatiu
IMPERF.	imperfectiu
IND.	indicatiu
INDEF.	indefinit
INTERR.	interrogatiu
JUSS.	jussiu
MASC.	masculí
NOM.	nominatiu
PART.	partícula
PASS.	passiva
PERF.	perfectiu
PL.	plural
SG.	singular

ABREVIATURES USADES EN EL VOCABULARI

adj.	adjectiu
adv.	adverbi
conj.	conjunció
n.	nom
num.	numeral
prep.	preposició
pron.	pronom
v.	verb

1. IDENTIFICACIÓ DE LA LLENGUA

1.1. FAMÍLIA LINGÜÍSTICA, SITUACIÓ GEOGRÀFICA I

NOMBRE DE PARLANTS

L'àrab és una llengua afroasiàtica del grup semític. Aquest és el mot que utilitzen els estudiosos per designar un seguit de llengües localitzades principalment al nord d'Àfrica i a la península aràbiga, moltes de les quals es conserven en vestigis escrits, que comparteixen certes característiques gramaticals. Les llengües semítiques se subdivideixen en dues subfamílies: la semítica de l'est i la semítica de l'oest. L'àrab es troba en el grup semític de l'oest i és una llengua germana de l'hebreu. Els primers textos escrits en àrab s'han datat al segle VI, però se suposa que la llengua ja existia abans. Si no hi ha documents anteriors és perquè la cultura ha estat fonamentalment de transmissió oral, almenys fins a la reconstrucció de l'Alcorà¹ (finals del segle VII).

L'àrab és la llengua originària de la península aràbiga i no va ser fins més tard, amb l'expansió de l'imperi islàmic, que l'àrab s'exportà als altres territoris (Síria, Iraq, Egipte i nord d'Àfrica). Actualment és la llengua oficial o cooficial d'una vintena d'estats independents de l'Àfrica i del Pròxim Orient: el Marroc, Algèria, Mauritània, Tunísia, Líbia, Egipte, Sudan, Djibouti, Somàlia, Aràbia Saudita, Kuwait, Bahrain, Qatar, la Unió dels Emirats Àrabs, Oman, Iemen, Jordània, Síria, Iraq, el Líban i Palestina. També el parlen els ciutadans palestins de l'Estat d'Israel (vg. § 6.3).

Pel que fa a les àrees adjacents, també hi ha parlants que tenen l'àrab com a primera llengua. A l'Àsia, aquesta és la situació del sud de l'Iran (el Khuzestan), d'algunes comunitats d'Afganistan (Balkh), de parts de l'antiga Unió Soviètica (l'Uzbekistan) i del sud de Turquia (el Siirt). A l'Àfrica, hi ha comunitats de parlants

¹ L'Alcorà és el llibre sagrat de la religió islàmica que no es va escriure fins a la mort del profeta Muḥammad. La seva reconstrucció va ser complicada precisament pel seu caràcter pòstum. Després que se'n creessin diverses versions, el califa 'Uṭmān Ibn Affān n'autoritza una que havia de ser acceptada per tot l'Islam.

d'àrab al nord de Nigèria, al Níger, a Mali i al Txad. A la zona mediterrània, en certes parts de Xipre i a Malta, es parlen variants de l'àrab, tot i que en l'últim cas la influència de les llengües romàniques ha diferenciat el maltès de la resta de variants àrabs.

Des de finals del segle XIX, i com a conseqüència dels moviments migratoris d'aquesta població, també hi ha hagut moltes comunitats de parlants àrabs en altres països, particularment als Estats Units. Des del primer de gener de 1974, l'àrab és –juntament amb l'anglès, el francès, l'espanyol, el rus i el xinès– una de les llengües oficials de les Nacions Unides. Es calcula que, actualment, els parlants d'àrab són uns 150 milions.

1.2. MARC SOCIOLINGÜÍSTIC I FRAGMENTACIÓ DIALECTAL

Com hem dit abans, l'àrab és la llengua en què està escrit l'Alcorà, el llibre sagrat del poble islàmic. Aquesta llengua corànica, però, només es conserva en usos religiosos. Els àrabs tenen com a llengua materna una multitud de varietats regionals que són les que utilitzen en l'ús quotidià de la llengua. Aquests dialectes poden ser mútuament intel·ligibles, com passa per exemple entre les varietats parlades a Oman i al Marroc. Ara bé, tots els parlants de l'àrab comparteixen un únic registre, l'àrab estàndard modern, que és la llengua que s'ensenya a l'escola i, per tant, la llengua dels documents formals. La seva versió parlada és la llengua que es difon en els mitjans de comunicació orals (ràdios i televisions). Conseqüentment, el territori àrab es troba en una situació de diglòssia² en la qual el registre de major prestigi és l'àrab estàndard modern, el registre col·loquial és el dialecte i l'àrab clàssic és el que es fa servir en l'àmbit religiós.

La llengua que pretenem explicar en aquest estudi no és l'àrab clàssic ni els dialectes, sinó l'àrab estàndard modern, que és el registre més prestigiós i comparteix característiques de l'àrab clàssic i dels dialectes.

² En una comunitat lingüística diglòssica, l'ús de les diverses varietats lingüístiques està condicionat pel context en què té lloc la comunicació.

Pel que fa a la variació, el domini lingüístic de l'àrab sol dividir-se en àrees geogràfiques en cadascuna de les quals la llengua presenta característiques particulars. En primer lloc, l'àrab del Mašriq ('lloc per on surt el sol') inclou els dialectes parlats al territori est (Egipte, Sudan, Síria, el Líban, Jordània, Palestina, Iraq i tots els països de la península aràbiga). En segon lloc, l'àrab del Magrib ('lloc per on es pon el sol') integra les variants parlades al territori oest (Marroc, Mauritània, Tunísia, Algèria, el Sàhara i Líbia). A continuació presentem algunes de les característiques gramaticals que diferencien l'àrab estàndard modern de les varietats dialectals.³

Pel que fa a la fonètica, el nombre d'elements vocàlics de l'àrab estàndard modern, /a/, /i/, /u/, s'incrementa amb sons intermedis [e], [o] en alguns dialectes. D'altra banda, els sons [q] i [b] de l'àrab estàndard modern es realitzen com a [g] i [p] en algunes zones del nord del Marroc.

És important tenir present que les vocals finals de l'àrab clàssic, especialment les que indiquen el cas dels noms, han desaparegut en els dialectes. En l'àrab estàndard modern, sembla que també hi ha una tendència molt forta a elidir-les, tot i que les descripcions gramaticals que se'n fan (vg. bibliografia) continuen parlant de marques de cas. Tornarem a parlar d'aquest tema a l'apartat 2.2.3.1.2. De la mateixa manera, la *-n* final dels noms que correspon a l'article indefinit tampoc no es pronuncia en els dialectes.

Una altra diferència entre l'àrab estàndard modern i els dialectes és que els dialectes tenen unes partícules independents per marcar els complements del nom que l'àrab estàndard modern no té (vg. § 2.3.2).

Aquestes diferències són les que considerem més rellevants per al nostre treball, però, evidentment, n'hi ha moltíssimes més. En veurem alguna altra en el segon capítol.

³ Agraïm a J. Belloso algunes d'aquestes informacions.

1.3. L'ESCRITURA

L'escriptura àrab moderna, com l'alfabet d'altres llengües germanes com l'hebreu i el fenici, prové del sistema alfabètic de l'arameu. L'alfabet àrab, anomenat *alif*, s'usa en altres llengües com ara el persa i l'urdú. Segons Kaye (1991: 673), és el segon alfabet del món més emprat entre les diferents llengües.

L'àrab s'escriu i es llegeix de dreta a esquerra. Generalment, només es transcriuen les consonants i les vocals llargues. Les vocals breus tan sols apareixen en els llibres per a nens i en l'Alcorà. Aquest fet fa que els aprenents d'àrab com a segona llengua tinguin dificultats, en una etapa inicial, per llegir textos no vocalitzats, però quan els estudiants s'han familiaritzat amb l'estructura morfològica de l'àrab són capaços de deduir quines són les vocals que no s'han transcrit. A continuació mostrem un seguit de frases catalanes en què es pretén exemplificar el procés de lectura propi de l'àrab amb l'objectiu de demostrar que, quan domines una llengua, ets capaç de deduir els segments que no hi apareixen:

- (1) a. l cs grn t trs fnstrs
vnc d l plç
l dn mnj n pm
- b. la casa gran té tres finestres
vinc de la plaça
la dona menja una poma

L'escriptura àrab s'anomena *cursiva*, en el sentit que les lletres s'enllacen les unes amb les altres. La grafia canvia segons si la lletra està aïllada, a principi de paraula, al mig o al final. L'àrab no té majúscules.

Els gramàtics àrabs distingeixen entre les lletres solars i les lunars.⁴ Les solars, a diferència de les lunars, són aquelles que es dupliquen per assimilació del morfema de definitud *-* (vg. § 2.1.2). Les lletres solars són: t, ṭ, ṭ, d, ḍ, s, š, š, z, z, n, l i r. A

⁴ Agraïm a J. Beloso aquesta informació.

continuació presentem un quadre amb l'alfabet àrab. Aquest quadre inclou la transliteració que es fa servir en aquest treball, la transcripció fonètica en l'alfabet fonètic internacional, el nom àrab de la lletra i la grafia corresponent en posició aïllada i en posició lligada:

(2) Alfabet de l'àrab:⁵

Transliteració	AFI	Nom	Aïllada	Lligada
ā (vocal llarga)	[v]	alif	ا	ا
b	[b]	bā	ب	ببب
t	[t]	tā	ت	تتت
ṭ	[ʈ]	ṭā	ط	ططط
j	[ʒ]	jīm	ج	ججج
h	[ħ]	hā	ح	ححح
ḥ	[χ]	ḥā	خ	خخخ
d	[d]	dā1	د	د
ḍ	[ð]	ḍā1	ذ	ذ
r	[r]	rā	ر	ر
z	[z]	zayn	ز	ز
s	[s]	sīn	س	سسس
š	[ʃ]	šīn	ش	ششش
ṣ	[sʰ]	sād	ص	صصص
ḍ	[dʰ]	ḍā1	ض	ضضض
ṭ	[tʰ]	ṭā1	ط	ططط
ẓ	[ðʰ]	ẓā1	ظ	ظظظ
ʿ	[ʕ]	ʿain	ع	ععع
g	[g]	gain	غ	غغغ
f	[f]	fā	ف	ففف
q	[q]	qāf	ق	ققق
k	[k]	kāf	ك	ككك
l	[l]	lām	ل	للل
m	[m]	mīn	م	ممم
n	[n]	nūn	ن	ننن
h	[h]	hā	ه	ههه
w	[w]	wāw	و	ووو
y	[j]	yā	ي	ييي

⁵ Aquest quadre està basat en García (2000).

Les vocals breus i els signes diacrítics es van inventar posteriorment a les consonants, en el segle VIII, i s'escriuen al cim i a sota de la línia d'escriptura. En aquest estudi només presentarem una petita part d'aquests signes:

(3) Signes del sistema vocàlic breu:

Fatḥa : [ˆ] per representar la /a/ breu.

Ḍamma: [˘] per representar la /u/ breu.

Kasra : [˙] per representar la /i/ breu.

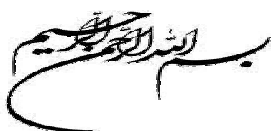
(4) Diacrítics del sistema consonàntic:

Tašdid: [ˆ] per indicar duplicació consonàntica.

Sukūn: [˘] per marcar la posició implosiva d'una consonant a la síl·laba.

El fet que la religió musulmana no permeti la iconografia humana és una de les causes que pot explicar que l'escriptura tingui un caràcter marcadament artístic en la població àrab. Com que els fidels no poden elogiar el seu Déu mitjançant la imatge, li reten culte mitjançant l'escriptura. L'escriptura àrab és, en realitat, tot un art. Hi ha diferents estils d'escriptura i, per això, l'alfabet encara varia més. L'estil amb què nosaltres hem representat l'alifat és l'anomenat *nāsh*, que és el més comú i senzill. Seguidament presentem alguns dels estils més significatius de l'escriptura àrab:⁶

(5) a. dīwānī:

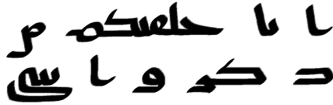

b. nāsh:

⁶ Les imatges dels diferents estils estan extretes de <http://jordimas.port5.com/arabe/zzztmp.cali.html>

c. kūfī:

d. ruq'a:

e. tulut:

1.4. PROPIETATS TIPOLOGIQUES

Deixant de banda l'origen de les llengües, aquestes es poden classificar atenent a la seva estructura gramatical. Les llengües poden pertànyer a tipus fonològics, morfològics o sintàctics diferents segons les característiques més sobresortints de les seves fonologia, morfologia i sintaxi. Fonològicament, el sistema vocàlic de l'àrab es caracteritza per la seva simplicitat, ja que està format per només tres elements: *a*, *i*, *u*. Aquestes vocals, però, poden ser llargues o breus (vg. § 2.1.1.2).

Pel que fa a la morfologia, l'àrab és una llengua flectiva (o fusionant), com les llengües romàniques. Les llengües flectives són aquelles en què les relacions gramaticals s'expressen mitjançant morfemes flectius que poden contenir simultàniament diversos valors gramaticals (nombre i cas, temps i persona, etc.).

Un altre aspecte morfològic característic de l'àrab (i de les llengües semítiques en general) és que la majoria de les arrels són triliterals, és a dir, estan formades per tres consonants. En aquestes arrels, que representen abstraccions semàntiques verbals,

s'insereixen un seguit de morfemes que les converteixen en paraules. A diferència del que passa en català, però, els morfemes no tan sols s'adjunten al davant (prefixos) o al darrere (sufixos) de l'arrel, sinó que també s'insereixen al mig, entre les consonants. Aquestes unitats morfològiques s'anomenen morfemes discontinus. En àrab existeix un plural intern, l'anomenat plural trencat, que consisteix en la inserció de diferents esquemes vocàlics:

(6)	SINGULAR		PLURAL TRENCAT	
	kitāb	→	kutub	'llibres'
	aṣl	→	uṣūl	'arrels familiars'
	alam	→	ālam	'dolors'

Sintàcticament, l'àrab és una llengua preposicional, és a dir, en les estructures sintagmàtiques, el nucli precedeix els complements. L'ordre canònic de la frase de l'àrab és VSO. Així, una frase enunciativa que no estigui marcada per l'èmfasi té l'estructura següent:

(7)	aḥada	l-ṭālib _u	al-kitāb _a
	agafar	l'estudiant	el llibre
	'L'estudiant va agafar el llibre'		

Una altra característica sintàctica de l'àrab és l'existència d'una sèrie d'estructures oracionals que no necessiten la presència explícita del verb. Si comparem el català amb l'àrab, tant les atributives (*ser/estar*), com les locatives (*ser*), les existencials (*haver-hi*) i les possessives (*tenir*) catalanes en àrab s'expressen mitjançant frases nominals sense verb (vg. § 2.3.5).

2. DESCRIPCIÓ GRAMATICAL

2.1. FONOLOGIA I FONÈTICA

2.1.1. SISTEMA FONOLÒGIC I REALITZACIONS FONÈTIQUES

2.1.1.1. Consonants

El sistema consonàntic de l'àrab és el que presentem a continuació (Kaye, 1991: 668):

(8) Sistema consonàntic de l'àrab

	oclusiva		africada		fricativa		nasal		lateral		vibrant		aproximant	
	sd.	sn.	sd.	sn.	sd.	sn.	sd.	sn.	sd.	sn.	sd.	sn.	sd.	sn.
bilabial		b					m							w
labiodental						f								
interdental					θ	ð								
dental	t	d			s	z	n		l		r			
emfàtica	t ^ʕ	d ^ʕ			s ^ʕ	ð ^ʕ								
palatal			dʒ		ʃ									j
velar	k													
uvular	q				χ	ʁ								
faringal					ħ	ʕ								
glotal	ʔ ⁷				h									

⁷ No tots els autors estan d'acord en la inclusió d'aquest so en el sistema consonàntic de l'àrab, perquè en realitat només és una pausa articulatòria que evita el contacte vocàlic. L'hem inclòs en el quadre, però no en tornarem a parlar.

Com es pot veure en el quadre de (8), per a un parlant català, les propietats més característiques del sistema consonàntic àrab són l'existència de sons uvulars, faringals i glotals i de consonants emfàtiques. Tot seguit explicarem les característiques articulatòries d'aquests sons (Corriente, 1988: 21):

Uvulars [q, χ, ʁ]: s'articulen amb l'arrel de la llengua a la part més posterior del vel del paladar o a l'úvula:

- (9) [q]alb 'cor'
 bu[ʁ]d 'odi'

Faringals [ħ, ʕ]: els músculs de la faringe fan una constricció i en redueixen el diàmetre, de manera que l'aire produeix una fricció en sortir:

- (10) [ħ]urr 'lliure'
 fa[ʕ]ala 'fer'

Glotal [h]: s'articula a la glotis, per fricció:

- (11) [h]um 'ells'

Emfàtiques [t^ʕ, d^ʕ, s^ʕ, ð^ʕ]: les consonants [t, d, s, ð] tenen un correlat emfàtic [t^ʕ, d^ʕ, s^ʕ, ð^ʕ]. Aquests sons emfàtics són velaritzats i s'articulen fent una retracció i una elevació de la part posterior de la llengua cap a la zona posterior del vel del paladar, un moviment semblant al que fem per pronunciar la consonant velar [k] però més enrere. De vegades, en comptes d'una velarització es dona una faringalització, és a dir, s'articula una [t, d, s, ð] però fent una constricció a la faringe. Aquesta articulació fa que el so tingui una ressonància més greu:

- (12) [ð^s]arf ‘part’
 [d^s]īdda ‘contra’
 [t^s]ifl ‘nen’
 [s^s]ufr ‘groc’

Si comparem el sistema consonàntic de l'àrab i el del català, ens adonem que en àrab no hi ha els següents sons propis del català: l'oclusiva bilabial sorda [p], l'aproximant bilabial sonora [β], l'aproximant velar sonora [ɣ], l'oclusiva velar sonora [g], la fricativa prepalatal sonora [ʒ],⁸ la nasal palatal sonora [ɲ], la nasal velar sonora [ŋ], la nasal labiodental sonora [m̥], la bategant [r], la lateral palatal sonora [ʎ] i l'africada prepalatal sorda [tʃ].

Moltes d'aquestes divergències entre ambdues llengües es relacionen amb les dificultats que presenten aquests parlants en la producció d'aquests sons inexistents a la seva llengua. Acostumen a confondre [p] amb [b] / [β], i [g] / [ɣ] amb [k] i, a vegades, les produeixen incorrectament per hipercorrecció:

- (13) a. a[ɣ]afar → [k]afar
 b. [p]erò → [b]erò
 c. [k]adira → [g]adira
 d. ca[β]ells → ca[p]olls

També és general la confusió d'altres sons catalans que no existeixen en àrab com [ʎ] i [ɲ]. El so [ɲ] generalment se substitueix per [nj], com es pot veure a (14). Pel que fa a [ʎ], tendeix a substituir-se per [l] a principi de paraula i per [j] en posició interna, com es pot veure a (15):

⁸ En realitat, els parlants àrabs sí que pronuncien el so [ʒ]. Aquesta realització correspon a la consonant africada [dʒ] que, seguint la bibliografia, nosaltres hem inclòs en el quadre del sistema consonàntic.

- (14) espa[n]a → espa[nj]a
 se[n]oreta → sen[nj]oreta
- (15) [ʎ]op → [l]op
 di[ʎ]uns → di[j]uns

2.1.1.2. Sistema vocàlic

L'àrab estàndard modern, a diferència del català, té un sistema vocàlic molt reduït: /a/, /i/, /u/:

(16)	SISTEMA VOCÀLIC ÀRAB		SISTEMA VOCÀLIC CATALÀ
	i / i:	u / u:	i
			ε
			e ə o
	a / a:		a

Les vocals de l'àrab poden ser llargues o breus. Aquesta distinció té valor fonològic, és a dir, pot servir per diferenciar paraules (Corriente, 1988: 32):

(17)	VOCAL BREU		VOCAL LLARGA
	[ʒamal]	‘camell’	[ʒama:l]
	[alam]	‘senyera’	[a:lam]

Aquestes vocals poden canviar segons el context en què apareguin. A part de la variació dialectal, és força general que una vocal canviï quan va acompanyada de consonants emfàtiques o de faringals:

- (18) a → æ, ε, α
 i → e
 u → o

Com que l'àrab estàndard només té tres vocals, els parlants d'aquesta llengua tenen problemes per percebre i pronunciar en català les diferències entre [i] i [e/ɛ/ɔ] d'una banda, i [u] i [o/ɔ] de l'altra.⁹ Així, poden pronunciar *matimàtiques* en comptes de *matemàtiques* o *nigus* en comptes de *negres*. A continuació presentem alguns exemples d'aquest tipus d'error que hem trobat en els nostres informants:

- (19) a. p[ə]l·lícula → p[i]l·lícula
 g[ə]rmanes → g[i]rmanes
- b. f[ɛ]m → f[i]m
 far[ɛ]m → far[i]m
- c. p[é]ixos → p[i]ixos
 pok[é]mon → pok[i]mon
- (20) a. d[ó]s → d[ú]s
 em d[ó]na → em d[ú]na
- b. per[ɔ] → per[ú]

Aquestes confusions es donen tant en vocals àtones com en vocals tòniques i és més freqüent el cas de *i* per *e*, que no pas el de *u* per *o*.

⁹ Aquest problema és un cas similar al dels castellanoparlants que, tot i pronunciar la *s* sonora en alguns contextos ([ázno]), no la distingeixen de la *s* sorda perquè en castellà no és un fonema. La distinció *s* sorda / *s* sonora no té valor distintiu en castellà, a diferència del que passa en català ([péza] / [pésa]).

2.1.2. FENÒMENS D'ASSIMILACIÓ I D'ELISIÓ

Un dels processos fonològics més característic de l'àrab és l'assimilació consonàntica, és a dir, el procés pel qual una consonant canvia alguna de les seves propietats quan està en contacte amb un altre so, de manera que n'adopta algun dels trets o es converteix en el mateix so que provoca l'assimilació. Dos dels processos més representatius són l'assimilació de la /l/ del morfema de definitud i la de la /n/ en determinats contextos.

El morfema de definitud *l-* (que equival al nostre article definit) s'assimila a la consonant següent quan aquesta és una lletra solar (vg. alifat a §1.3). Compareu (21a), sense assimilació, amb (21b), en què la consonant de la forma *al* s'ha assimilat a la consonant inicial del nom:

- (21) a. *al* + *malik* → *al* + *malik* 'el rei'
 al + *bustān* → *al* + *bustān* 'el jardí'
- b. *al* + *dar* → **ad** + **dar** 'la llum'
 al + *talīṭ* → **aṭ** + **talīṭ** 'el tercer'
 al + *radio* → **ar** + **radio** 'la ràdio'
 al + *smata* → **as** + **smata** 'el cinturó'
 al + *zaytuna* → **az** + **zaytuna** 'l'oliva'

Certs segments com la *-n* final s'assimilen a *m* o a *l*:

- (22) *min* + *ma* → **mimma** 'd'això que'
 an + *la* → **alla** 'que no'

2.1.3. ESTRUCTURA SIL·LÀBICA

Els tipus d'estructura sil·làbica més freqüents en àrab són tres:¹⁰

(23) Estructura sil·làbica de l'àrab:

CV (sí·laba breu): formada per una consonant seguida d'una vocal breu.

CV: (sí·laba llarga): formada per una consonant i una vocal llarga.

CVC (sí·laba llarga): formada per una consonant, una vocal breu i una altra consonant.

A continuació exposem els possibles tipus sil·làbics que es poden donar en català:

(24)	i	V	serp	CVCC
	tú	CV	trén	CCVC
	és	VC	árks	VCCC
	tró	CCV	sérps	CVCCC
	ést	VCC	bráms	CCVCC
	pál	CVC	brúsks	CCVCCC

A (24) hem marcat en negreta els patrons sil·làbics generals de l'àrab. Si els comparem amb la nostra llengua, veurem que el català té molts tipus de sí·l·labes que són impossibles o molt poc freqüents en àrab. Com és de preveure, aquestes diferències podrien ser la causa de molts errors d'aquests parlants quan aprenen català. Per exemple, alguns dels errors més generals que cometen els parlants d'àrab quan aprenen el català consisteixen a ometre sí·l·labes del tipus VC, com a (25), a sil·labificar consonants que apareixen juntes mitjançant una vocal epentètica, com a (26a, b), o bé a simplificar la sí·l·laba elidint una consonant, com a (26c):

¹⁰ També existeixen les anomenades sí·l·labes ultrallargues, CVCC i CV:C, però són molt estranyes i només apareixen com a resultat de la caiguda de vocals davant pausa sil·làbica.

- (25) a. **es** – co – la → cola
 b. **in** – fer – me – ra → fermera
 c. **in** – for – mà – ti – ca → formàtica

- (26) a. **tren** → t[ə]–ren
 b. com – **prar** → com – p[ə]–rar
 c. ne – **gres** → ni – gus

2.1.4. L'ACCENT

En l'ús actual de l'àrab es pot distingir un accent, segurament per efecte d'alguns dialectes. En cap cas, però, aquest accent no té valor distintiu. La posició de l'accent depèn de la llargada de la vocal. L'accent sempre cau en la síl·laba llarga (Corriente, 1988: 36).¹¹

- (27) a. **yaqūl** 'diu'
 b. **katabatā** 'elles dues van escriure'

Si la paraula està formada per síl·labes breus i és trisil·làbica, l'accent se situa en posició esdrúixola i, si té dues síl·labes, la paraula serà plana:

- (28) a. **kátaba** 'va escriure'
 b. **híya** 'ella'

Acostumen a ser agudes les paraules monosil·làbiques, com a (29a), i també solen portar accent les síl·labes finals que tenen una consonant després de la vocal, com a (29b) (Corriente, 1988: 36):

¹¹ L'accent que apareix en els exemples és merament explicatiu, és a dir, no suposa que la paraula porti accent gràfic.

- (29) a. **qúl** ‘digues’
 lí ‘a’
- b. **yaqūl** ‘diu’
 katábt ‘va escriure’

És possible sentir errors de desplaçament accentual, sobretot quan en la llengua nativa se situa en una posició diferent:

- (30) música → música (en àrab és plana)
 física → física (en àrab és plana)

2.2. MORFOLOGIA

2.2.1. TIPUS MORFOLÒGIC

La llengua àrab es caracteritza per la seva riquesa morfològica. Moltes de les construccions que en català estan formades per més d'una paraula en àrab s'expressen mitjançant l'afixació de morfemes a l'arrel.

L'àrab té una noció més forta d'arrel que no pas les llengües indoeuropees. És per això que en els diccionaris apareixen les arrels, i no pas les paraules, ordenades alfabèticament. La majoria de les arrels àrabs són trilaterals, és a dir, consten de tres consonants. N'hi ha algunes de bilaterals, però la tendència trilateral de la llengua fa que moltes passin a tenir tres consonants, sigui per reduplicació de la segona o per inserció d'un element semivocàlic. En aquestes arrels, que representen abstraccions semàntiques verbals, s'insereixen un seguit de morfemes que les converteixen en paraules. A diferència del que passa en català, però, els morfemes no tan sols s'adjunten al davant (prefixos) o al darrere (sufixos) de l'arrel, sinó que també s'insereixen al mig, entre les consonants. Aquestes unitats morfològiques s'anomenen morfemes discontinus. Com es veu a (31), tant les arrels com els morfemes de flexió i de derivació són discontinus:

(31)	a.	KTB	“escriure”		
	b.	KaTaBa		- a - a - a	‘ell va escriure’
	c.	yaKTuBu		ya - - u - u	‘ell escriu’
	d.	KiTāBata		- i - ā - a (+ ta)	‘escriptura’
	e.	yuKTiBu		yu - - i - u	‘dictar’
	f.	KiTāB		- i - ā -	‘llibre’
	g.	KāTiB		- ā - i -	‘escriptor’

2.2.2. CATEGORIES LÈXIQUES

En la tradició gramatical àrab, les paraules es classifiquen en noms, verbs i preposicions, segons criteris semàntics. Sota l’etiqueta “nom” s’inclouen les nostres nocions de substantiu, adjectiu, pronom personal, demostratiu, relatiu i adverbi. De fet, els gramàtics àrabs afegeixen un seguit d’apel·latius als noms: noms propis, noms comuns, adjectius, pronoms i demostratius. Les preposicions equivaldrien a tots els elements que fan de nexce: preposicions i conjuncions. Així doncs, encara que la terminologia sigui diferent de la nostra, les parts de l’oració coincideixen força amb les del català. Les diferències es troben en els articles i els possessius.

A diferència del català, el que anomenem “article” és en realitat un morfema que indica si el nom és definit o indefinit. Aquest morfema s’adjunta a les bases nominals de la mateixa manera que ho fan els que indiquen gènere i nombre. Pel que fa als possessius, l’àrab fa servir una forma reduïda del pronom personal que també s’afixa al nom.

2.2.3. FLEXIÓ

2.2.3.1. Flexió nominal

Els noms àrabs tenen flexió de gènere, nombre, cas i definitud. Els adjectius presenten el mateix tipus de flexió per concordança amb el nom. A continuació explicarem breument els processos bàsics de flexió nominal.

2.2.3.1.1. Definitud

En català aquesta noció s'expressa mitjançant les categories lèxiques que anomenem articles. Les corresponents formes de l'àrab són morfemes que s'adjunten a una forma nominal. Quan un nom és definit inclou la forma *al-*,¹² que s'adjunta com un prefix al davant del nom (Lyovin, 1997: 208, 213):

- (32) a. al + malikatu
DEF. + reina
'la reina'
- b. al + bustānu
DEF. + jardí
'el jardí'

En àrab clàssic existia un morfema d'indefinitud, el morfema *-n*, que s'adjuntava com un sufix al final de la paraula, com a (33):

- (33) a. malikatu + n
reina + INDEF.
'una reina'

¹² En realitat, el morfema de definitud seria l'element consonàntic *l-* i el so vocàlic seria un reforç que apareix en els contextos en què la producció de l'element consonàntic ho exigeix (entre consonants).

- b. bustānu + n
jardí + INDEF.
'un jardí'

En àrab estàndard modern, aquest morfema està desapareixent i la distinció entre definitud i indefinitud es marca amb la presència o l'absència del morfema de definitud, compareu (32) i (34):

- (34) a. malikatu
reina
'una reina'
- b. bustānu
jardí
'un jardí'

No obstant això, les descripcions de l'àrab estàndard modern que es troben a la bibliografia continuen incloent-hi el morfema d'indefinitud. En aquest treball marcarem aquest morfema (en subíndex) tot i que som conscients que la tendència de la llengua el va fent desaparèixer.

El fet que la definitud es marqui amb morfemes lligats a la paraula i que no correspongui a una peça lèxica independent, com els nostres articles, pot relacionar-se amb alguns errors d'omissió d'aquest element gramatical en les produccions del català d'aquests parlants:

- (35) a. de senioreta
'de la senyoreta'
- b. han fet rodona
'han fet una rodona'
- c. sol gat i està
'només un gat i ja està'

A més, a diferència dels articles catalans, en àrab el morfema de definitud és invariable, és a dir, no té flexió de gènere ni de nombre. Per tant, és de preveure que es donaran certs errors que afectaran la concordança dintre del sintagma nominal:

- (36) a. les nens, les nenes
 ‘els nens i les nenes’
- b. uns normes
 ‘unes normes’
- c. uns cansions
 ‘unes cançons’

2.2.3.1.2. Cas

Per entendre el concepte de cas des del nostre punt de vista, hauríem de pensar en les declinacions del llatí. En les llengües que tenen flexió de cas, els noms adopten formes diferents segons la seva funció sintàctica. En àrab el cas es marca amb uns sufixos. Els noms es declinen en tres casos: nominatiu, acusatiu i genitiu. A cadascun d'aquests casos s'associa una vocal: *u*, *a* i *i*, respectivament. A (37) s'il·lustra el paradigma casual de l'arrel *KLB*:¹³

(37) a.	al + kalb + u	kalb + un
	DEF. + gos + NOM.	gos + NOM.
	‘el gos’	‘un gos’
b.	al + kalb + a	kalb + an
	DEF. + gos + AC.	gos + AC.
	‘el gos’	‘un gos’
c.	al + kalb + i	kalb + in
	DEF. + gos + GEN.	gos + GEN.
	‘del gos’	‘d’un gos’

¹³ S’ha de tenir present, però, que actualment les distincions de cas s’han perdut en la llengua oral. Per això, sempre que apareguin en aquest estudi apareixeran en subíndex, com el morfema d’indefinitud.

A l'apartat 2.3.2 especificarem quines funcions sintàctiques s'associen a cada cas.

Com que l'àrab és una llengua que marca les funcions gramaticals amb casos, no té un sistema tan ric de preposicions com el català. És per això que en el català d'aquests parlants poden desaparèixer preposicions, sobretot *de*, o n'hi pot aparèixer una en el lloc d'una altra:

- (38) a. Ø tots colors
'de tots colors'
- b. el meu pare fa Ø la paleta
'el meu pare fa de paleta'
- c. a un nen
'és d'un nen'

2.2.3.1.3. *Nombre*

L'àrab, a diferència del català, té tres nombres diferents: el singular fa referència a un sol element; el dual, a dos, i el plural, a més de dos. El plural català inclouria el dual i el plural de l'àrab.

El principi general de formació del plural és l'anomenat plural intern o *trencat*, que consisteix a introduir un esquema vocàlic dintre de l'arrel consonàntica mitjançant morfemes discontinus que, com es pot veure a (39), són molt variats (Corriente, 1988: 84, 85):

- (39) a. - a - u - → - i - ā - rajul 'home'
rijāl 'homes'
- b. - a - a - → - ā - ā - qalam 'ploma'
āqlām 'plomes'

c.	- ā - i - →	- u - ā-	ṭālib	‘estudiant’
			ṭullāb	‘estudiants’
d.	- a - ī - →	- u - a - ā	wazīr	‘ministre’
			wuzarā	‘ministres’

També hi ha l'anomenada flexió de plural extern, que té dues formes: una per al masculí i una altra per al femení. El plural masculí es forma afegint *-ū(na)* quan és nominatiu i *-ī(na)*¹⁴ en els altres casos. A continuació presentem la flexió de plural masculí de la paraula *muslim* ‘musulmà’ (Lecomte, 1980: 95-97):

(40) Nominatiu:	al + muslim _u	→	al + muslim ūna
	‘el musulmà’		‘els musulmans’
	muslim _{un}	→	muslim ūna
	‘un musulmà’		‘uns musulmans’
Acusatiu i genitiu:	al + muslim _{a/i}	→	al + muslim īna
	‘(de) el musulmà’		‘(de) els musulmans’
	muslim _{an/in}	→	muslim īna
	‘(de) un musulmà’		‘(de) uns musulmans’

El plural femení es forma canviant la terminació del singular per *-āt_u* al nominatiu i *-āt_i* al genitiu i a l'acusatiu:

(41) Nominatiu:	al + muslimat _u	→	al + muslim āt_u
	‘la musulmana’		‘les musulmanes’
	muslimat _{un}	→	muslim āt_{un}
	‘una musulmana’		‘unes musulmanes’

¹⁴ *-na* desapareix quan el nom té un complement en genitiu (Corriente, 1988: 83):

(i)	muslim + ū	madīn + at _{in}
	musulmans + PLU.(MASC. + NOM.)	ciutat(SG.) + FEM.(GEN. + INDEF.)
	‘els musulmans d’una ciutat’	

Acusatiu i genitiu:	al + muslimat _{a/i}	→	al + muslimāt _i
	‘(de) la musulmana’		‘(de) les musulmanes’
	muslimat _{an/in}	→	muslimāt _{in}
	‘(de) una musulmana’		‘(de) unes musulmanes’

Per formar el dual s’afegeix *-ā(ni)* al nominatiu i *-ay(ni)*¹⁵ als altres casos, sense distinció de gènere. A continuació presentem la flexió de dual:

(42) Nominatiu:	al + muslim _u	→	al + muslimāni
	‘el musulmà’		‘els dos musulmans’
	muslim _{un}	→	muslimāni
	‘un musulmà’		‘dos musulmans’
Acusatiu i genitiu:	al + muslim _{a/i}	→	al + muslimayni
	‘(de) els musulmans’		‘(de) els dos musulmans’
	muslim _{an/in}	→	muslimayni
	‘(de) un musulmà’		‘(de) dos musulmans’

2.2.3.1.4. Gènere

Els noms de l'àrab, com els del català, poden ser masculins o femenins. En català, el gènere d'un nom és arbitrari, és a dir, no sol tenir cap relació amb el referent, excepte en els casos d'èssers sexuats. En àrab passa una cosa similar. Respecte al gènere extern, la manera més comuna de formar femenins és adjuntant el morfema *-at* immediatament després de la base nominal (Lecomte, 1980: 62):

¹⁵ *-ni* desapareix quan el nom té un complement en genitiu (Corriente, 1988: 82):

(ii)	muslim + ā	madīn + at _{in}
	muslumans + DUAL(MASC. + NOM.)	ciutat(SG.) + FEM.(GEN. + INDEF.)
	‘els dos musulmans d’una ciutat’	

- (43) haym + at
tenda + FEM.
'tenda'

Altres desinències de femení no tan generalitzades són el sufix *-ā*, que s'utilitza en els noms dels colors (vg. § 2.4.2), en els noms de defectes físics o en els comparatius i els superlatius, i el morfema de femení arcaic *-t*, que es conserva en certes paraules (Lecomte, 1980: 61, 62):

- (44) a. bayḍ + ā
blanca + FEM.
'blanca'
- b. kubr + ā
més gran + FEM.
'més gran'
- c. bin + t
filla + FEM.
'filla'
- d. uḥ + t
germana + FEM.
'germana'

Els noms masculins, com podem veure a continuació, no porten cap marca de gènere (Corriente, 1988: 60, 76):

- (45) a. at + tilmīḍ 'l'alumne'
b. az + zayt 'l'oli'
c. al + kalb 'el gos'

Pel que fa al gènere inherent, en àrab hi ha grups de noms que són femenins perquè designen determinades realitats. Per exemple, els topònims (46a), els noms que es refereixen a les classes de vent (46b) i els noms que designen parts del cos que es

donen en parelles (ulls, mans, braços...) (46c) són sempre femenins (Corriente, 1988: 74):

- (46) a. Mişr ‘Egipte’
 b. riḥ ‘vent’
 c. yad ‘mà’

En aquests casos no hi ha cap morfema especial que marqui el femení. Així, no és estrany que quan parlin en català produeixin errors de gènere del tipus que presentem a continuació:

- (47) les ulls ‘els ulls’
 la pie ‘el peu’
 les braços ‘els braços’

2.2.3.2. Altres categories nominals

2.2.3.2.1. Pronoms personals

Els pronoms tenen flexió de persona, nombre i gènere. La primera persona no té distinció de gènere ni una forma dual específica. El dual de les altres persones tampoc no varia segons el gènere. A continuació presentem el paradigma de flexió de les formes personals (Corriente, 1988: 101):

(48)

	singular MASC. / FEM.	plural MASC. / FEM.	dual NO DISTINCIÓ DE GÈNERE
1a persona	anā	naḥnu	naḥnu
2a persona	anta / anti	antum / antunna	antumā
3a persona	huwa / hiya	hum / hunna	humā

Aquests pronoms personals són paraules autònomes que actuen com a subjecte de la frase i, a diferència del nom, no tenen marca externa de definitud ni de cas (Lyovín, 1997: 212; Corriente, 1988: 104):

- (49) a. **huwa** zāra 'Amr_a
 ell visitar(PERF. + 3SG. + MASC.) Amra(AC.)
 'Ell va visitar l'Amra'
- b. **anta** muslim_{un}
 tu musulmà(NOM. + INDEF.)
 'Tu ets musulmà'

També existeix un seguit de formes pronominals sufixades que, adjuntades al nom, expressen possessió i, adjuntades al verb, funcionen com a objecte. Aquestes formes es flexionen en gènere i nombre, a excepció de la primera persona, que no té distinció de gènere ni una forma dual específica, i el dual de les altres persones, que no canvia segons el gènere (Corriente, 1988: 102):

(50)

	singular MASC. / FEM.	plural MASC. / FEM.	dual NO DISTINCIÓ DE GÈNERE
1a persona	-nī o -ī ¹⁶	-nā	-nā
2a persona	-ka / -ki	-kum / -kunna	-kumā
3a persona	-hu / -hā	-hum / -hunna	-humā

Quan els pronoms personals sufixats s'adjunten a un nom indiquen el posseïdor. Els noms, en aquest cas, no tenen la marca *-* de definitud:

- (51) a. al + kitāb → Ø kitāb_u + ka
 DEF. + llibre llibre(NOM.) + teu
 'el llibre' 'el teu llibre'

¹⁶ -ī s'afixa a noms i -nī, a verbs i a preposicions.

b.	al + kalb	→	∅ kalb + ī
	DEF. + gos.		gos + meu
	'el gos'		'el meu gos'

A més, a diferència del català, el possessiu àrab concorda en gènere i nombre amb el posseïdor i no amb la cosa posseïda:

- (52) a. ṭālib_u + ka
estudiant(NOM.) + teu
'el teu estudiant'
- b. ṭullāb_u + ka
estudiants(NOM.) + teu
'els teus estudiants'

Com veiem a (52), a diferència del que passa amb l'adjectiu possessiu català *teu/teus*, que concorda en nombre amb el nom que designa la cosa posseïda (*estudiant / estudiants*), el pronom *ka* de l'àrab no varia segons el nombre del nom.

Les divergències entre el català i l'àrab respecte al possessiu es podrien resumir en tres aspectes. El possessiu àrab és un sufix i en català és una peça lèxica independent que acostuma a precedir el nom. L'estructura catalana del sintagma nominal amb adjectiu possessiu admet la combinació d'article definit i possessiu, és a dir, el nom apareix determinat per dues partícules; en àrab, en canvi, el nucli nominal pot aparèixer definit per l'article o pel pronom possessiu, però en cap cas no es pot duplicar la determinació. Finalment, en àrab el possessiu acostuma a concordar en gènere i nombre amb el posseïdor i no amb la cosa posseïda. Aquest contrast entre ambdues llengües es relaciona amb alguns errors generals entre els parlants àrabs de català com són la postposició de l'adjectiu possessiu, l'omissió de l'article quan apareix un adjectiu possessiu i la falta de concordança entre el possessiu i la cosa posseïda, típica del català:

- (53) a. corda seva
 ‘la seva corda’
- b. meu avi
 ‘el meu avi’
- c. meu cosins
 ‘els meus cosins’

Pel que fa als pronoms sufixats en funció d’objecte, s’adjunten a verbs o a preposicions. Quan s’adjunten a verbs, com a (54a), equivalen als nostres pronoms febles (Corriente, 1988: 104, Haywood i Nahmad, 1992: 288):

- (54) a. ḍaraba → ḍaraba + nī
 va pegar va pegar + me
 ‘va pegar’ ‘em va pegar’
- b. ilāy → ilāy + ki
 cap.a cap.a + te
 ‘cap a’ ‘cap a tu’

Els pronoms personals sufixats de l’àrab no varien segons la funció sintàctica. Com hem vist, s’utilitzen les mateixes formes per expressar el possessiu, per a l’objecte directe, l’indirecte o el circumstancial. Per tant, la funció del pronom depèn de factors sintàctics i lèxics.

Pel que fa als errors, hem de distingir entre els que es donen en formes inexistents en àrab i es poden explicar per la gramàtica de la llengua materna, com per exemple *en*, *hi* o *ho*, i aquells que es donen en pronoms existents en la seva llengua materna com els d’objecte directe *el*, *la*, *els*, *les*. Els errors que produeixen els parlants àrabs de català són molt variats. En primer lloc produeixen errors d’omissió de pronoms, sobretot *en*, *hi*, *ho*:

- (55) a. no \emptyset nat ‘no hi he anat’ (hi→ \emptyset)
 b. no em \emptyset surto ‘no me’n surto’ (en→ \emptyset)
 c. no \emptyset vas veure ‘no ho vas veure’ (ho→ \emptyset)

Com que l'àrab estàndard modern no utilitza un sistema diferenciat de formes segons la funció sintàctica, els parlants àrabs de català tendeixen a generalitzar el pronom de complement directe per expressar les altres funcions:

- (56) a. (en la misma corda) i **la** saltaven ‘i **hi** saltaven’ (hi→la)
 b. no **lo** tinc més ‘no **en** tinc més’ (en→lo)
 c. jo no sé com **lo** dir ‘jo no sé com dir-**ho**’ (ho→lo)
 d. **la** dóna menjar ‘**li** dono menjar’ (li→la)

Hi ha casos en què l'aparició del pronom és un calc estructural de l'àrab pel que fa a l'ordre, és a dir, el pronom pot aparèixer després del verb:

- (57) **tinc el** Marruecos
 ‘**el tinc** al Marroc’

2.2.3.2.2. *Demonstratius*

Els demostratius, com en català, admeten dos graus: pròxim i distant. Tenen flexió de nombre i, en el cas del singular i del dual, també hi ha distinció de gènere (Corriente, 1988: 111):

(58)

	singular MASC. / FEM.	dual ¹⁷ MASC. / FEM.	plural NO DISTINGEIX GÈNERE
proximitat	hādā / hādihī	hādāni / hātāni hādayni / hātayni	hāulāi
llunyania	ḏā(li)ka / tilka	ḏānika / tānika ḏaynika / taynika	ulāika

En principi, els demostratius se situen davant del nom i hi concorden en gènere i nombre (Corriente, 1988: 112):

- (59) a. **hādā** r + rajul
aquest(MASC. + SG.) DEF. + home(MASC. + SG.)
'aquest home'
- b. **hāulāi** r + rijāl
aquests(MASC. + PL.) DEF. + home(PL.)
'aquests homes'
- c. **hādihī** l + mar + a
aquesta(FEM. + SG.) DEF. + dona(SG.) + FEM.
'aquesta dona'
- d. **hāulāi** n + nis + ā
aquestes(FEM. + PL.) DEF. + dona(PL.) + FEM.
'aquestes dones'

Quan el nom no porta cap marca de definitud, és a dir, quan es determina mitjançant un possessiu o un complement del nom amb sentit possessiu, el demostratiu es col·loca a la dreta del nom (Corriente, 1988: 112; Haywood i Nahmad, 1992: 81):

¹⁷ Actualment, la forma demostrativa dual està en desús. Les dues formes del dual corresponen al nominatiu i a l'acusatiu o genitiu, respectivament.

- (60) a. kitāb_u + ka **hādā**
 llibre(NOM.) + teu aquest
 ‘aquest llibre teu’
- b. ibn al + malik_i **hādā**
 fill DEF. + rei(GEN.) aquest
 ‘aquest fill del rei’

2.2.3.2.3. Numerals

Les diferents formes que actuen com a numerals cardinals en àrab tenen distinció segons el gènere. Normalment, se situen a l’esquerra del nom, que apareix en genitiu plural. El numeral i el nom concorden en gènere (Corriente, 1988: 129-130):

(61)

	MASCULÍ	FEMENÍ
1	wāḥid	wāḥida
2	īṭnān	īṭnatān
3	ṭalāṭa	ṭalāṭ
4	arba‘a	arba‘
5	ḥamsa	ḥams
6	sitta	sitt
7	sab‘a	sab‘
8	ṭamāniya	ṭamān
9	tis‘a	tis‘
10	‘ašara	‘ašr

- (62) a. **ḥamsat_u** rijāl_{in}
 cinc(MASC. + NOM.) homes(MASC. + PL. + GEN. + INDEF.)
 ‘cinc homes’

- b. **ṭalāṭ_u** kutub_{in}
 tres(FEM. + NOM.) llibres(FEM. + PL. + GEN. + INDEF.)
 ‘tres llibres’

Els numerals de l’11 al 19 són el resultat d’un procés de composició en què la paraula que es refereix a les unitats va seguida del numeral corresponent a deu (‘ašara). El nom que acompanya el numeral apareix en acusatiu singular (Corriente, 1988: 131-132):

(63)

	MASCULÍ	FEMENÍ
11	wāḥid ‘ašara	wāḥida ‘ašrata
12	īṭnān ‘ašara	īṭnata ‘ašrata
13	ṭalāṭa ‘ašara	ṭalāṭ ‘ašrata
14	arba‘a ‘ašara	‘arba ‘ašrata
15	ḥamsa ‘ašara	ḥamsa ‘ašrata
16	sitta ‘ašara	sitt ‘ašrata
17	saba ‘ašara	sab ‘ašrata
18	ṭamāniya ‘ašara	ṭamān ‘ašrata
19	tis‘a ‘ašara	tis ‘ašrata

- (64) a. **ṭalāṭa** ‘ašara rajul_{an}
 tres deu home(SG. + FEM. + AC. + INDEF.)
 ‘tretze homes’
- b. **l + ḥamsa ‘ašrata** sā‘at_{an}
 DEF. + cinc deu hora(SG. + FEM. + AC. + INDEF.)
 ‘les quinze hores’

La desena del vint i la del trenta funcionen de la mateixa manera, però amb l’equivalent numeral corresponent, és a dir, ‘iṣrūna ‘vint’ i ṭālāṭūna ‘trenta’, precedit de la partícula *wa-*, que correspon a la nostra conjunció *i* (Corriente, 1988: 132):

- (65) a. wāḥid_{un} **wa-‘iṣrūna** rajul_{an}
 un i vint home(SG. + AC. + INDEF.)
 ‘vint-i-un homes’
- b. wāḥid_{un} **wa-ṭalātūna** rajul_{an}
 un i trenta home(SG. + AC. + INDEF.)
 ‘trenta-un homes’

Els numerals ordinals de l’1 al 12 (amb alguna excepció) es formen a partir de l’arrel dels cardinals corresponents. La primera consonant radical va seguida d’una *ā* i la segona, d’una *i*.¹⁸

Els numerals ordinals són els següents, en la seva forma determinada, que és la més freqüent:

(66)

	MASCULÍ	FEMENÍ
primer	al-awwal	al-ulā
segon	aṭ-ṭānī	aṭ-ṭāniya
tercer	aṭ-ṭalīṭ	aṭ-ṭalīṭa
quart	al-rābi‘	ar-rābi‘a
cinquè	al-ḥāmis	al-ḥāmisa
sisè	as-sādis	as-sādisa
setè	as-sābi‘	as-sābi‘a
vuitè	aṭ-ṭāmin	aṭ-ṭāmina
novè	at-tāsi‘	at-tāsi‘a
desè	al-āšir	al-āšira
onzè	al-ḥādī ‘ašar	al-ḥādiya ‘ašra
dotzè	aṭ-ṭānī ‘ašar	at-ṭāniya ‘ašra

¹⁸ Agraïm aquesta informació a J. Beloso.

2.2.3.3. Flexió verbal

L'àrab només té una conjugació i distingeix entre aspecte (perfectiu o imperfectiu), mode (indicatiu, subjuntiu, jussiu o imperatiu), nombre (singular, plural o dual), persona (primera, segona o tercera), gènere (masculí o femení) i veu (activa o passiva).

L'àrab no té infinitiu i els diccionaris entren els verbs per la tercera persona singular del masculí de l'aspecte perfectiu, que, en el cas del verb *fer*, per exemple, seria l'equivalent a "ell va fer". A continuació presentem, d'una manera molt resumida, alguns dels aspectes més bàsics de la flexió verbal en àrab.

2.2.3.3.1. Aspecte

La flexió àrab del verb distingeix entre l'aspecte perfectiu i l'imperfectiu, diferenciats per morfemes discontinus vocàlics, prefixos i sufixos de concordança. Seguidament, presentem els morfemes de concordança de gènere, nombre i persona de les formes perfectives i imperfectives del mode indicatiu corresponents a l'arrel triliteral K-T-B ('escriure') (Lyovin, 1997: 211):

(67)

	PERFECTIU	IMPERFECTIU
1a sg.	katab + tu	a + ktub + u
2a sg. masc.	katab + ta	ta + ktub + u
2a sg. fem.	katab + tī	ta + ktub + īna
3a sg. masc.	katab + a	ya + ktub + u
3a sg. fem.	katab + at	ta + ktub + u
2a dual	katab + tumā	ta + ktub + āni
3a dual masc.	katab + ā	ta + ktub + āni
3a dual fem.	katab + atā	ta + ktub + āni

1a pl.	katab + nā	na + ktub + u
2a pl. masc.	katab + tum	ta + ktub + ūna
2a pl. fem.	katab + tunna	ta + ktub + na
3a pl. masc.	katab + ū	ya + ktub + ūna
3a pl. fem.	katab + na	ya + ktub + na

El verb àrab no expressa directament significats de temps; els valors temporals es dedueixen de l'aspecte. Generalment, el perfectiu s'usa per a accions passades acabades i l'imperfectiu per a accions presents o passades, però sense acabar:

- (68) a. kataba risālat_{an}
 escriure(PERF.) carta(AC. + INDEF.)
 'Va escriure una carta'
- b. yaktubu risālat_{an}
 escriure(IMPERF.) carta(AC. + INDEF.)
 'Escriu/escrivia una carta'

Respecte a l'expressió de temps, el sistema català és molt més ric que l'àrab. Només per al passat, el català té fins a sis formes diferents. Per això, una de les grans dificultats per als parlants àrabs de català és dominar el nostre sistema temporal. Normalment, acostumen a generalitzar el temps present respecte als altres, perquè és la forma més simple del sistema temporal. Sovint hi apareix una forma adverbial per evitar confusions temporals:

- (69) a. passat perifràstic → present:
 (aquell dia) aquí m'**assec** nosaltres
 'aquí ens **vam asseure** nosaltres'
- (aquell dia) i després a **tornem**
 'i després **vam tornar**'

b. pret. imperfet → present:

i després ja **hi ha** el vestit

‘i **hi havia** el vestit’

i **té** qui una cosa

‘i **tenia** una cosa aquí’

2.2.3.3.2. Mode

En àrab, el mode només afecta els verbs flexionats en aspecte imperfectiu. En aquesta llengua es poden distingir quatre modes: indicatiu, subjuntiu, jussiu i imperatiu. El mode indicatiu és el mode de les frases independents. El mode subjuntiu es fa servir quan el verb va precedit d’alguna partícula subordinant. El mode jussiu s’utilitza en algunes frases negatives, en les condicionals i en algunes d’imperatives. Finalment, l’imperatiu s’usa per donar ordres:

(70)

INDICATIU	SUBJUNTIU	JUSSIU	IMPERATIU
ya + KT <u>u</u> B + u	ya + KT <u>u</u> B + a	ya + KT <u>u</u> B ∅	∅ KT <u>u</u> B ∅
‘ell escriu’	‘ell escrigui’	‘ell no escriu’	‘escriu!’
		‘ell escriuria’	
ya + fa‘al + u	ya + fa‘al + a	ya + fa‘al ∅	∅ fa‘al ∅
‘ell fa’	‘ell faci’	‘ell no fa’	‘fes!’
		‘ell faria’	

A (70) es presenten les diferents marques que adopta el verb àrab per flexionar-se respecte al mode. En l’indicatiu se sufixa *-u*, mentre que en el subjuntiu s’hi afegeix *-a*. En el jussiu i l’imperatiu no hi ha marca de mode. Aquestes formes es diferencien entre si perquè l’imperatiu perd el prefix de persona, que apareix normalment al davant de l’arrel.

2.2.3.3.3. *Veü*

El verb pot aparèixer en veü activa, que seria la forma no marcada, i en veü passiva. La veü passiva es forma afixant morfemes discontinus, que poden ser molt variats, a l'arrel del verb (Lyovin, 1997: 210):

(71)	a.	KaTaBa
escriure(PERF. ACT.)
'va escriure'		KuTiBa
escriure(PERF. PASS.)
'va ser escrit'
	b.	yaKTuBu
escriure(IMPERF. ACT.)
'escrivia/escriu'		yuKTaBu
escriure(IMPERF. PASS.)
'era escrit'

2.2.4. FORMACIÓ DE MOTS: LA DERIVACIÓ

En àrab les paraules derivades es formen afegint sufixos i prefixos o morfemes discontinus que s'adjunten a l'arrel o base lèxica. Per exemple, el principal sufix de formació d'adjectius és l'anomenat *nisba*, *-īy*, que apareix exemplificat a (72) (Lyovin, 1997: 208):

(72)	Miṣr	miṣr + īy
	'Egipte'	'egipci'

També és un procés força comú la formació d'adverbis i preposicions mitjançant la sufixació del morfema *-a* d'acusatiu a una arrel (Corriente, 1988: 114):

(73)	a.	yawm 'dia'	→	al-yawma	'avui'
	b.	sābiq 'precedent'	→	sābiqan	'aviat'

A partir de les arrels verbals es formen noms que expressen el lloc en què es fa l'acció.¹⁹ Aquests noms es formen afegint el prefix *ma-* a l'arrel triliteral i inserint una *-i-* o una *-a-* després de la segona consonant de l'arrel:

(74)	VERB		NOM DEL LLOC	
	jalasa	‘seure’	majlis	‘parlament’
	šaraqa	‘sortir el sol’	mašriq	‘lloc per on surt el sol’
	garaba	‘pondre’s el sol’	magrib	‘lloc on es pon el sol’
	waqafa	‘detenir’	mawqif	‘parada’
	kataba	‘escriure’	maktab	‘escriptori’

Aquests noms formen el plural de la forma següent: la primera consonant radical del verb pren una *-ā-* i la segona, una *-i-*:

(75)	SINGULAR		PLURAL	
	majlis	‘parlament’	majālis	‘parlaments’
	maktab	‘biblioteca’	makātib	‘escriptoris’

2.3. SINTAXI

2.3.1. ORDRE DELS ELEMENTS A LA FRASE

A diferència del català, en què les frases presenten l'ordre subjecte + verb + objecte (SVO), l'ordre dels elements a la frase en àrab generalment és verb + subjecte + objecte (VSO) (Lyovin, 1997: 212; Kaye, 1991: 683):

(76)	a.	zāra	Zayd _{un}	‘Amr _{an}
		visitar(PERF.)	Saïd(NOM. + INDEF.)	Amra(AC. + INDEF.)
		‘En Saïd va visitar l’Amra’		

¹⁹ Aquesta informació i els exemples que la segueixen els devem a J. Bellosó.

- b. ḡahaba Muḡammad_{un} illa l + madrasat_i
 anar(PERF.+3SG.) Mohamed(NOM.+INDEF.)a DEF. + escola(SG. + GEN.)
 ‘En Mohamed va anar a l’escola’

Aquesta característica de l'àrab pot explicar alguns dels errors que fan aquests parlants quan aprenen català. Com es veu a (77), de vegades el subjecte apareix al darrere del verb, com en àrab:

- (77) agafa l'home una carta a la dona
 ‘l'home agafa una carta a la dona’

En àrab l'ordre VSO pot variar per motius discursius, com a (78a), en què l'objecte apareix al davant de la frase i el subjecte al final,²⁰ i de vegades, el subjecte se situa davant del verb si és un pronom personal, com a (78b) (Lecomte, 1980: 112; Lyovin, 1997: 212):

- (78) a. inna l + jāmi‘at, zāra + hā l + wazīr_u
 TEM. DEF. + universitat(SG.+FEM.) visitar(PERF.+3SG.) + la DEF.+ministre(NOM.)
 ‘La universitat, el ministre va visitar-la’
- b. huwa zāra ‘Amr_{an}
 ell visitar(PERF. + 3SG. + MASC.) Amra
 ‘Ell va visitar l’Amra’

Pel que fa a l'ordre d'elements dins del sintagma nominal, com en català, els que tenen una funció determinativa van al davant del nom, com a (79a), i els complements i modificadors van al darrere, com a (79b) (Corriente, 1988: 130, 112; Lyovin, 1997: 212, 213):

²⁰ En aquests casos, com en català, el sintagma que correspon al complement directe i que apareix davant de la frase es recupera al costat del verb per una forma pronominal (a (78a), *ha* en àrab i *la* en català).

- (79) a. **iḥḍa** kitāb_{un}
 algun(MASC. + SG.) llibre(NOM. + INDEF.)
 ‘algun llibre’
- hādihī** l + mar + a
 aquesta(FEM. + SG.) DEF. + dona(SG.) + FEM.
 ‘aquesta dona’
- b. al + lugat_u l + ‘arabīyat_u
 DEF. + llengua(SG. + MASC. + NOM.) DEF. + àrab(SG. + MASC. + NOM.)
 ‘la llengua àrab’
- kitāb_u l + walad_i
 llibre(SG. + MASC. + NOM.) DEF. + nen(SG. + MASC. + GEN.)
 ‘el llibre del nen’

Malgrat que el català funcioni com l'àrab pel que fa a l'ordre intern del sintagma nominal, trobem errors com els següents, en què hi ha dos elements determinatius en un ordre incorrecte:

- (80) a. la corda seva ‘la seva corda’
 b. petit un poco ‘una mica petit’
 c. la classe tota ‘tota la classe’
 d. aquests nens tres ‘aquests tres nens’

2.3.2. LES FUNCIONS GRAMATICALS

En àrab les funcions gramaticals s'expressen a partir del cas, és a dir, els noms tenen formes diferents segons la seva funció sintàctica. A continuació explicarem breument a quines funcions correspon cada cas.

- Apareixen en nominatiu:

a) El subjecte d'una frase activa o passiva (Lecomte, 1980: 97):

(81) a. qadima l + walad_u
 arribar(3SG. + MASC.) DEF. + nen(NOM.)
 'El nen ha arribat'

b. al + bāb_u futiḥa
 DEF. + porta(NOM.) obrir(3SG. PASS.)
 'La porta ha estat oberta'

b) L'atribut del subjecte de la frase nominal, és a dir, d'aquelles frases que corresponen a les nostres copulatives però que en àrab de vegades no tenen verb (vg. § 2.3.5) (Lecomte, 1980: 98; Corriente, 1988: 68):

(82) a. al + kalb_u qabīḥ_{un}
 DEF. + gos(NOM.) dolent(NOM. + INDEF.)
 'El gos és dolent'

b. al + malik_u karīm_{un}
 DEF. + rei(NOM.) generós(NOM. + INDEF.)
 'El rei és generós'

- Apareixen en cas acusatiu o directe:

a) El complement directe, com es veu en l'exemple següent (Lecomte, 1980: 98):

(83) 'allamtu n + naḥw_a
 ensenyar(PERF.) DEF. + gramàtica(AC.)
 'Vaig ensenyar gramàtica'

b) L'atribut del subjecte d'un verb copulatiu del tipus *kāna*, com a (84) (Lecomte, 1980: 98):

(84) kāna l + kalb_u qabīḥ_{an}
era DEF. + gos(NOM.) dolent(AC. + INDEF.)
'El gos era dolent'

c) La majoria de complements circumstancials sense preposició (Lecomte, 1980: 99):

(85) baqiya šahr_{an}
quedar(PERF.) mes(AC. + INDEF.)
'S'hi ha quedat un mes'

• Apareixen en cas genitiu o indirecte:

a) Els noms precedits per preposicions que regeixen genitiu (Lecomte, 1980: 99):

(86) a. bi šarāmat_{in}
amb severitat(GEN. + INDEF.)
'amb severitat'

b. fī l + madrasat_i
a DEF. + escola(GEN.)
'a l'escola'

b) El complement d'un nom (Lecomte, 1980: 99; Lyovin, 1997: 207):

(87) a. dār_u l + jārat_i
casa(NOM.) DEF. + veïna(GEN.)
'la casa de la veïna'

b. bayt_u r + rajul_i
casa(NOM.) DEF. + home(GEN.)
'la casa de l'home'

2.3.3. CONCORDANÇA

Quan l'ordre que apareix a la frase és el general (VSO) i el subjecte és una tercera persona, el verb només concorda en gènere i persona amb el subjecte. En aquests casos, el verb tendeix a aparèixer en singular (Corriente, 1988: 196):

- (88) a. qadima l + walad_u
arribar(3SG. + MASC.). DEF. + nen(SG. + MASC. + NOM.)
'El nen ha arribat'
- b. qadima awlād_u + ī
arribar(3SG. + MASC.) nens(PL. + MASC. + NOM.) + meus
'Els meus nens han arribat'

Quan tenim l'ordre SVO, com en els dialectes regionals, el verb concorda amb el subjecte en persona, gènere i nombre, com es pot veure a (89) (Corriente, 1988: 242):

- (89) a. anta fa'alta hādā
tu(2SG. + MASC.) fer(2SG. + MASC. + PERF.) això
'Tu vas fer això'
- b. hum ḍarabū + nī
ells(3PL. + MASC.) pegar(3PL. + MASC. + PERF.) + me
'Els van pegar-me'

Com que en àrab el verb sovint no concorda en nombre amb el subjecte, un dels errors més comuns en el català d'aquests parlants és la manca de concordança en nombre entre el subjecte i el verb, fins i tot amb subjectes preverbals o en qualsevol persona:

- (90) a. tres nens ha caiedo 'tres nens han caigut'
tots ha marxat 'tots han marxat'
- b. aquí m'assec nosaltres 'aquí ens vam asseure nosaltres'

Un altre error freqüent que cometen aquests parlants és la confusió en la flexió de persona. Hi ha errors en què, a més de no haver-hi concordança de nombre, no hi ha concordança de persona, com a (91). La persona que es tendeix a generalitzar és la tercera del singular, perquè és la forma menys marcada i, per tant, la més simple del català:

(91)	a.	jo corro molt i diu...	‘jo corro molt i dic...’
		la dóna menjar	‘li dono menjar’
	b.	solo l’ha fet la barba	‘només ens vam fer la barba’
		està solo jo i dos nins	‘només érem jo i dos nens’

Pel que fa al sintagma nominal, en àrab hi ha concordança de gènere i nombre entre el nucli nominal i els seus determinants demostratius i modificadors adjectivals. L’adjectiu qualificatiu, a més de concordar amb el nom en gènere i nombre, també hi concorda en cas i definitud (Lyovin, 1997: 213):

(92)	a.	bustān _{un}	kabīr _{un}
		jardí(SG. + MASC. + NOM. + INDEF.)	gran(SG. + MASC. + NOM. + INDEF.)
		‘un jardí gran’	
	b.	al + bustān _u	l + kabīr _u
		DEF. + jardí(SG. + MASC. + NOM.)	DEF. + gran(SG. + MASC. + NOM.)
		‘el jardí gran’	

Tots els plurals trencats de noms que designen entitats irracionals són, gramaticalment, noms col·lectius i s’interpreten com a femenins singulars a efectes de concordança. Així, els adjectius que modifiquen aquests noms van en femení singular (J. Belloso, comunicació personal; Corriente, 1988: 112):

(93)	a.	mudun _{un}	kabīr + at _{un}
		ciutats(PL. + FEM. + NOM. + INDEF.)	gran + FEM.(SG. + NOM. + INDEF.)
		‘ciutats grans’	

- b. hādihī I + kutub_u
 aquesta(FEM. + SG.) DEF. + llibres(PL. + MASC. + NOM.)
 ‘aquests llibres’

Els noms que van acompanyats per un pronom personal sufixat gramaticalment són definit, encara que no vagin precedits del morfema de definitud. És per això que l’adjectiu que els modifica serà definit i anirà precedit pel morfema de definitud, com es pot veure a (94) (Lyovin, 1997: 214):

- (94) kalb_u+ hu I + kabīr_u
 gos(SG. + MASC. + NOM.) + seu DEF. + gran(SG. + MASC. + NOM.)
 ‘el seu gos gran’

Respecte als errors de concordança en el sintagma nominal d’aquests parlants de català, hem de comentar que no acostumen a tenir dificultats en la concordança del nom i l’adjectiu qualificatiu, però no es pot dir el mateix dels elements determinatius. En l’apartat de morfologia s’ha explicat que en àrab els morfemes de determinació no es flexionen, i que el possessiu concorda en gènere i nombre amb el posseïdor i no amb la cosa posseïda. Podríem relacionar aquestes característiques amb algunes dificultats que presenten els parlants àrabs de català en la concordança de gènere i nombre entre l’article i el nucli nominal o entre el possessiu i el nom:

- (95) a. els diners → la diners
 unes maquetes → uns maquetes
 la música → el música
- b. els meus cosins → meu cosins
 els meus amics → meu amics
 les meves joguines → meu joguines

2.3.4. LES FRASES PASSIVES

A diferència del que passa en català, en les passives de l'àrab només apareix el subjecte pacient i l'agent no s'expressa mai. El subjecte pren el cas nominatiu i correspon al complement directe de l'activa (Corriente, 1988: 162):

- (96) a. Activa: **kataba** Muḥammad_{un} **kitāb_{an}**
 escriure(PERF.) Mohamed(NOM.) llibre(AC. + INDEF.)
 'Mohamed va escriure un llibre'
- b. Passiva: **kutiba** **I + kitāb_u**
 escriure(PASS.+ PERF. + 3SG.) DEF. + llibre(NOM.)
 'El llibre va ser escrit'

2.3.5. LES "FRASES NOMINALS": ATRIBUTIVES, LOCATIVES, EXISTENCIALS I POSSESSIVES

L'àrab utilitza amb molta freqüència un tipus de construccions amb valor oracional que no contenen cap verb. Estan formades per dos sintagmes nominals o per un de nominal i un altre d'adjectival o preposicional. Semànticament, es podrien classificar en quatre tipus:

- les equivalents a les nostres atributives (*el veí és amable*);
- les equivalents a les nostres locatives (*l'home és a casa*);
- les equivalents a les nostres existencials (*hi ha una casa*);
- les equivalents a les nostres possessives (*tinc una casa*);

2.3.5.1. Les frases atributives

En àrab no hi ha l'equivalent als nostres verbs copulatius *ser/estar* en present. Les frases atributives formen una estructura que s'anomena *frase nominal*. La relació atributiva s'expressa mitjançant la simple juxtaposició del subjecte i de l'atribut. El

subjecte i l'atribut concorden en gènere, nombre i cas nominatiu, però l'atribut sol aparèixer en la forma indefinida (Lecomte, 1980: 110-111):

- (97) a. $al + j\bar{a}r_u$ $la\tilde{t}\bar{i}f_{un}$
 DEF. + veí(SG. + MASC. + NOM.) amable(SG. + MASC. + NOM. + INDEF.)
 ‘El veí és amable’
- b. $huwa \ la\tilde{t}\bar{i}f_{un}$
 ell amable(SG. + MASC. + NOM. + INDEF.)
 ‘(Ell) és amable’
- c. $al + j\bar{a}r_u$ $najj\bar{a}r_{un}$
 DEF. + veí(SG. + MASC. + NOM.) fuster(SG. + MASC. + NOM. + INDEF.)
 ‘El veí és fuster’
- d. $al + kalb_u$ $qab\bar{i}h_{un}$
 DEF. + gos(SG. + MASC. + NOM.) dolent(SG. + MASC. + NOM. + INDEF.)
 ‘El gos és dolent’

De vegades pot aparèixer un pronom personal autònom de tercera persona singular al davant de l'atribut que, en aquests casos, pot portar una marca de definitud (Corriente, 1988: 104):

- (98) a. $al + kalb_u$ **huwa** $l + kab\bar{i}r_u$
 DEF. + gos(NOM.) ell DEF. + gran(NOM.)
 ‘El gos és gran’
- b. $Mu\bar{h}ammad_{un}$ **huwa** $l + waz\bar{i}r_u$
 Mohamed(NOM. + INDEF.) ell DEF. + ministre(NOM.)
 ‘En Mohamed és el ministre’

Com que l'àrab no té una forma corresponent al verb *ser* en present, el parlant tendeix a ometre'l en català, com es veu en els exemples de (99):

- (99) *hombre, Ø primer any que va allà* ‘home, és el primer any que va allà’
sense menjar no, Ø com la quaresma ‘sense menjar no, és com la quaresma’
del col·legi, jo i un Ø empats ‘del col·legi, jo i un altre estem empats’

2.3.5.2. Les frases locatives i les frases existencials

En àrab existeix un altre tipus de frases nominals que equivalen a les construccions locatives catalanes amb el verb *ser* (*En Joan és al mercat*) i a les construccions existencials amb el verb *haver-hi* (*Hi ha una casa*). Com en les frases nominals atributives, les construccions locatives són el resultat de la juxtaposició d’un subjecte, que sempre és definit, i un predicat, que en aquest cas és un sintagma preposicional en comptes d’un nom o d’un adjectiu com en les atributives (vg. § 2.3.5.1). En el cas de les locatives, la preposició que forma aquest sintagma regeix un nom en genitiu, com es pot veure en els exemples següents (Corriente, 1988: 120 (adaptat);105):

- (100) a. *al + kitāb_u* **fī** l + *maktabat_i*
 DEF. + llibre(NOM.) a DEF. + biblioteca(GEN.)
 ‘El llibre és a la biblioteca’
- b. *r + rajul_u* **fī** l + **bayt_i**
 DEF. + home(NOM.) a DEF. + casa(GEN.)
 ‘L’home és a la casa’

Pel que fa a la construcció existencial, que en català expressem amb el verb *haver-hi*, en àrab és una construcció similar a la locativa. En aquest cas, però, el subjecte sempre és indefinit i apareix darrere del complement, que és introduït per una preposició locativa (Corriente, 1988: 105; Lecomte, 1980: 111):

- (101) a. **fī** l + *bayt_i* *rajul_{un}*
 a DEF. + casa(GEN.) home(NOM. + INDEF.)
 ‘A la casa hi ha un home’

- b. **fi** l + maktabat_i kutub_{un} quayyimat_{un}
 a DEF.+biblioteca+GEN. llibres(PL.+NOM.+INDEF.) valuós(SG.+NOM.+INDEF.)
 ‘A la biblioteca hi ha llibres valuosos’

El fet que l'àrab no tingui formes verbals equivalents a les que apareixen a les nostres locatives i existencials es pot relacionar amb els errors que es produeixen en el català d'aquests parlants:²¹

- (102) el llibre ∅ en allà ‘el llibre és allà’

Respecte a les existencials, en moltes ocasions s'omet el verb i s'utilitza una construcció prepositiva que seria un calc de l'àrab, com a (103a). Si no ometen el verb, acostumen a simplificar-lo elidint *hi*, com a (103b).

- (103) a. **li** un perro (cast.) ‘hi ha un gos’
 b. ha gent ‘hi ha gent’
 ha les disfresses ‘hi ha les disfresses’

2.3.5.3. Les frases possessives

Les frases possessives de l'àrab són molt diferents de les del català, perquè en àrab, com en moltes altres llengües, no existeix un verb paral·lel al nostre *tenir*. La construcció que equivaldria a la nostra frase possessiva seria una frase nominal, sense verb explícit, formada per un subjecte i un sintagma preposicional que funciona com a predicat del subjecte. L'ordre que es dona en aquestes frases és el mateix que tenim en les frases existencials que explicàvem a l'apartat anterior, és a dir, predicat i subjecte indefinit. Les preposicions més freqüents per formar aquestes construccions són: *li* ‘per a’, *inda* ‘en propietat de’ i *ma'a* ‘amb’. A aquestes preposicions se'ls adjunten els

²¹ Segurament per influència del castellà, quan fan les frases locatives amb un verb, aquest sol ser *estar* en lloc de *ser*:

- (i) donde estan los animals ‘on són els animals’
 estan al pati ‘són al pati’

pronoms personals sufixats que, de vegades, provoquen algunes variacions fonètiques a les preposicions, com a (104a, b) (Corriente, 1988: 105):

- (104) a. **lā/laday + ka** kitāb_{un}
per.a + te llibre(NOM. + INDEF.)
'Tens un llibre'
- b. **'ind + ī** bayt_{un}
en.propietat.de + me casa(NOM. + INDEF.)
'Tinc una casa'
- c. **ma'a + ka** sā'at_{un}
amb + te hora(NOM. + INDEF.)
'Tens hora?'

Com que en àrab aquest tipus de possessió s'expressa sense cap verb, en el català d'aquests parlants és força habitual que el verb *tenir* no aparegui o que el confonguin amb els verbs *ser/estar*:

- (105) a. el que hagués passat si no hagués marxat. Ø fills, su cotxe...
'el que hauria passat si no hagués marxat. Tindria fills, el seu cotxe...'

no Ø més
'no en tinc més'
- b. aquest joc n'és a casa
'aquest joc el tinc a casa'

i cuanto **està** calor
'i quan tens calor'

2.3.5.4. El passat de les frases nominals²²

L'àrab no fa servir cap verb en les oracions nominals quan la frase és present, però quan el temps és passat o futur, la frase nominal porta el verb *kāna* o altres verbs anàlegs. Quan és una atributiva en passat apareix el verb *kāna* i l'atribut és en acusatiu:

- (106) a. *kāna* al + qalam_u kabīr_{an}
era DEF. + el llapis(NOM.) gran(AC. + INDEF.)
 ‘El llapis era gran’
- b. *kāna* Fāṭimat_u bint_a al + malik_i
era Fàtima(NOM.) filla(AC.) DEF. + rei(GEN.)
 ‘Fàtima era la filla del rei’

Les locatives, les existencials i les possessives també expressen el passat amb el verb *kāna* o amb d'altres de sinònims però, a diferència del que passa en les atributives, no hi ha cap canvi en les marques de cas respecte a les corresponents estructures en present. A continuació presentem un exemple de cada estructura:

- (107) a. *kāna* al + kitāb_u taḥta al + miknasat_i
era DEF. + llibre(NOM.) sota DEF. + taula(GEN.)
 ‘El llibre era sota la taula’
- b. *kāna* fī l + madīnat_i buyut_{un}
era a DEF. + ciutat(GEN.) edificis(NOM. + INDEF.)
 ‘A la ciutat hi havia edificis’
- c. *kāna* li l + bayt_i ḥamsat_u guraf_{un}
era per.a DEF.+casa(GEN.) cinc(NOM.) habitacions(PL.+NOM.+INDEF.)
 ‘La casa tenia cinc habitacions’

²² Deven la informació i els exemples d'aquest apartat a J. Bellosó.

2.3.6. L'EXPRESSION DE LA GRADACIÓ: COMPARATIUS I SUPERLATIUS²³

Com es pot observar en els exemples de (108), per formar el comparatiu i el superlatiu dels adjectius (les formes elatives) es posa una *a* davant de la primera consonant radical i es fa caure la vocal que la seguia, i s'insereix una *a* després de la segona consonant radical:

(108)	ADJ. POSITIU		ELATIU MASCULÍ ²⁴
	kaḥīr 'gran'	→	akabar 'més gran'
	saḥl 'fàcil'	→	aaṣaḥal 'més fàcil'
	ṣaḡīr 'petit'	→	aaṣaḡar 'més petit'

A (109) es pot veure la formació de la forma elativa quan les dues últimes consonants de l'arrel són idèntiques:

(109)	ADJ. POSITIU		ELATIU MASCULÍ
	qaḥīl 'poc, escàs'	→	aaqaḥal 'més poc'
	jadīd 'nou'	→	aajadīd 'més nou'

Així, el comparatiu i el superlatiu àrabs són adjectius formats, generalment, pel morfema discontinu *aCCaC*, que té un valor intensiu i que indica inherentment un grau de superioritat.

Per introduir el segon terme de la comparació a la frase, l'àrab fa servir la preposició *min*, que equivaldria a la forma catalana *que*:

(110)	a.	Hasan _{nm}	aṣḡar _u	min	uḥt _i + hi
		Hassan(NOM. + INDEF.)	més.petit	que	germana + seu
		'Hassan és més petit que la seva germana'			

²³ Agraïm a J. Belloso la informació i els exemples d'aquest apartat.

²⁴ El femení i els plurals respectius són formes poc usades, siguin comparatives o superlatives.

- b. hiya akbar_u min + hu
 ella més.gran que + el
 ‘Ella és més gran que ell’

Les paraules *ḥayr* ‘millor’ i *šarr* ‘pitjor’ també es fan servir com a elatius:

- (111) a. hwa ḥayr_{un} min + ka
 ell millor que + te
 ‘Ell és millor que tu’
- b. huwa šar_{un} min + ka
 ell pitjor que + te
 ‘Ell és pitjor que tu’

El grau comparatiu d’igualtat en àrab s’obté mitjançant una d’aquestes tres partícules: *ka-*, *miṭla* o *kamā*. Quan s’utilitza *ka-* el segon terme de la comparació apareix en cas genitiu, com a (112a). Es posa *miṭla* amb pronoms personals i amb noms de persona, com a (112b). Finalment, la comparació d’igualtat entre dos verbs s’expressa mitjançant la inserció de *kamā*, com a (112c):

- (112) a. al + kitābat_u šā‘ibat_{un} **ka-** al + qirā;
 DEF. + escriptura(NOM.) difícil(NOM. + INDEF.) tan.com + DEF. + lectura(GEN.)
 ‘L’escriptura és tan difícil com la lectura’
- b. ‘umar_u ḥakīm_{un} **miṭla** Muṣṭafā
 Omar(NOM.) prudent(NOM. + INDEF.) tan.com Mustafā
 ‘L’Omar és tan prudent com en Mustafā’
- c. ḥaṣada **kamā** zara‘a
 recollir tal.com sembrar
 ‘Tal faràs, tal trobaràs’

L’expressió del superlatiu, a diferència del comparatiu, pot realitzar-se de dues maneres, si bé una es considera més correcta que l’altra. La més correcta és l’ús de

l'elatiu com a nom seguit d'un nom en genitiu, com a (113a). En l'altra, s'usa l'elatiu com a adjectiu després del nom, com a (113b):

- (113) a. huwa akbar_u rajul_{in} fī al + madīna
 ell el.més.gran(NOM.) home(GEN.) de DEF. + ciutat
 'Ell és l'home més gran de la ciutat'
- b. huwa ar + rajul_u al + akbar_u fī al + madīna
 ell DEF. + home(NOM.) DEF. + gran(NOM.) de DEF. + ciutat
 'Ell és l'home més gran de la ciutat'

2.3.7. LES ORACIONS NEGATIVES

La negació s'expressa amb partícules que varien segons l'aspecte del verb. La negació més comuna és *lā*, que es fa servir davant de les formes imperfectives de l'indicatiu (114a) i del jussiu amb valor prohibitiu (114b) i davant d'un nom en cas acusatiu (114c) (Lecomte, 1980: 86):

- (114) a. **lā** yahruju
 no sortir(IMPERF. + IND. + 3SG.)
 'No surt'
- b. **lā** tahruj!
 no sortir(IMPERF. + JUSS. + 2SG.)
 'No surtis!'
- c. **lā** šakka
 no dubte(AC.)
 'No hi ha dubte'

Existeixen altres formes que es fan servir en altres contextos. Per exemple, *mā* es fa servir davant del perfectiu (115a), *lam* es fa servir davant de la forma jussiva i dóna al verb un sentit passat (115b), *lammā* va davant de formes jussives i té valor de *encara no* (115c) i *lan* expressa la negació en el futur amb un valor afectiu o imperatiu (115d) (Lecomte, 1980: 86):

- (115) a. **mā** fariḥnā
no estar.content(PERF. + 1PL.)
‘No vam estar contents’
- b. **lam** yafraḥ
no estar.content(IMPERF. + JUSS. + 3SG.)
‘No ha estat content’
- c. **lammā** yarji‘ ba‘du
no tornar(IMPERF. + JUSS. + 3SG.) encara
‘Encara no ha tornat’
- d. **lan** taḥruja
no sortir(IMPERF. + IND. + 2SG.)
‘No sortiràs!’

A més, en àrab existeix una forma semiverbal present que significa *no ser* i que de vegades regeix cas acusatiu i d’altres una construcció preposicional amb la partícula *bi* (Lecomte, 1980: 87):

- (116) a. **laysa** kabīr_{an}
no és gran(AC. + INDEF.)
‘No és gran’
- b. **laysa bi** kabīr_{in}
no és en gran(GEN. + INDEF.)
‘No és gran’

2.3.8. LES FRASES INTERROGATIVES

En àrab, com en català, hi ha dos tipus d’interrogatives: les interrogatives totals, que afecten tota la frase i solen demanar una resposta *si/no*, i les parcials, en què només s’interroga sobre un dels elements de la frase (el subjecte o un complement). Les interrogatives totals solen aparèixer només marcades per l’entonació, sense cap canvi d’ordre dels elements de la frase, com a (117) (Corriente, 1988: 242):

- (117) a. anta fa‘alta hāḏā?
 tu fer(2SG. + MASC. + PERF.) això
 ‘Tu vas fer això?’
- b. ḏahabta li šira ?
 anar(2SG. + MASC. + PERF.) a comprar
 ‘Vas anar a comprar?’

A vegades, poden aparèixer amb les partícules interrogatives clàssiques *a-* o *hal*, però aquesta estructura té un caràcter arcaic i no és gaire freqüent:

- (118) a. **a- / hal** anta fa‘alta hāḏā?
 INTERR tu fer(PERF.) això
 ‘Tu vas fer això?’
- b. **a- / hal** ḏahabta li šira?
 INTERR. anar(PERF.) a comprar
 ‘Vas anar a comprar?’

A les interrogatives parcials, la frase apareix introduïda per algun dels pronoms o adverbis interrogatius, com per exemple, *man* ‘qui’, *māda* ‘què’, *ayna / annā* ‘on’, *kayfa* ‘com’, entre d’altres (Kaye, 1991: 683):

- (119) a. ‘**ayna** darasa l + mu‘allim_u?
 on estudiar(PERF.) DEF. + mestre(NOM.)
 ‘On va estudiar el mestre?’
- b. **māda** darasa l + ṭālib_u?
 què estudiar(PERF.) DEF. + alumne(NOM.)
 ‘Què va estudiar l’alumne?’

2.3.9. LES FRASES COMPOSTES

2.3.9.1. Coordinació

L'àrab, com el català, uneix les diverses parts d'una construcció coordinada mitjançant conjuncions i té diferents tipus de coordinació: copulativa, disjuntiva o adversativa. En aquest breu estudi, ens centrarem en la coordinació copulativa i en la disjuntiva.

Les partícules àrabs de coordinació copulativa més comunes són *wa* i *fa*. La primera és la més característica i, a diferència de les altres, no pot ometre's. Com es veu a (120), tant pot coordinar sintagmes nominals com frases (Lecomte, 1980: 85; Lyovin, 1997: 215):²⁵

- (120) a. laḥm_{un} wa ḥubz_{un}
carn(NOM. + INDEF.) i pa(NOM. + INDEF.)
'carn i pa'
- b. yamzuju l + hamr_a bi – l + mā'ḥ_i nisfayni
barrejar(IMPERF.) DEF. + vi(AC.) amb DEF. + aigua(GEN.) meitat

wa yabī 'u + hu bi sir_i l + ḥamr_i
i vendre(IMPERF.) + lo a preu(GEN.) DEF. + vi(GEN.)

'Barrejava el vi amb l'aigua en parts iguals i el venia a preu de vi'

La partícula *fa* acostuma a utilitzar-se, entre d'altres casos, quan s'estableix una successió en el temps, una relació de conseqüència o quan hi ha un canvi de subjecte, com es pot veure en els exemples de (121) (Corriente, 1988: 215):

²⁵ Els adjectius qualificatius normalment no van units amb cap conjunció quan modifiquen el mateix nom (J. Beloso, comunicació personal):

- (i) madīnat_{un} kabīrat_{un} ∅ jamīlat_{un}
ciutat(NOM. + INDEF.) gran(NOM. + INDEF.) bonica(NOM. + INDEF.)
'una ciutat gran i bonica'

- (121) a. qāma **fa** qāla...
aixecar-se(PERF.) i dir(PERF.)
‘Es va aixecar i va dir...’
- b. lam tuşib **fa** skut
no encertar(IMPERF.) llavors callar(IMPER.)
‘No has encertat: llavors, calla’
- c. qāla **fa** qultu...
dir(3SG. + PERF.) i dir(1SG. + PERF.)
‘Va dir ell i vaig dir jo...’

Pel que fa a la coordinació disjuntiva, les partícules més comunes de la llengua àrab són *aw* i *am* (Corriente, 1988: 216):

- (122) a. yakūnu l + ma_u suḥn_{an} **aw** bārid_{an}
ser DEF. + aigua calenta(AC. + INDEF.) o freda(AC. + INDEF.)
‘L’aigua serà calenta o freda’
- b. ḥaḍara Muḥammad_{un} **am** ḥaḍara ‘Aliyy_{un}
venir(PERF.) Mohamed(NOM. + INDEF.) o venir(PERF.) Alí(NOM. + INDEF.)
‘Va venir en Mohamed o va venir l’Alí’

2.3.9.2. Subordinació

2.3.9.2.1. Frases completives

De la mateixa manera que en català, en àrab una frase pot fer la funció de subjecte, objecte o complement del nom. Les principals conjuncions àrabs que poden introduir aquestes subordinades són *anna* i *an* ‘que’. Aquestes conjuncions, però, de vegades s’elideixen. La primera acostuma a anar seguida del subjecte de la subordinada, que tendeix a ser un pronom sufixat a la conjunció, mentre que *an* va seguida del verb en subjuntiu, si aquest és imperfectiu (Corriente, 1988: 218):

- (123) a. yu‘jību + nī [**anna + ka** karīm_{un}]
 agradar(IMPERF.) + me [que + te generós]
 ‘M’agrada que siguis generós’
- b. urīdu [**an** azūra + hū]
 voler(IMPERF.) [que visitar + el]
 ‘Vull visitar-lo’

2.3.9.2.2. Frases relatives

Les frases relatives de l'àrab es caracteritzen per anar introduïdes per una partícula relativa que sempre va precedida pel morfema de definitud *al-*. El relatiu concorda amb el seu antecedent en gènere i nombre. En els exemples següents es pot veure part de la flexió del relatiu (Corriente, 1988: 120):

- (124) a. l + kitāb_u [**l + laḏī** fī l + bayt_i]
 DEF. + llibre(SG.+MASC.+NOM.) [DEF.+que(SG.+MASC.) a DEF.+casa(GEN.)]
 ‘el llibre que hi ha a casa’
- b. l + muslimūna [**l + laḏīna** bi + Makkat_a]
 DEF. + musulmans(PL.+ MASC. + NOM.) [DEF. + que(PL. + MASC.) a + Meca]
 ‘els musulmans que són a la Meca’

Quan el relatiu no fa la funció de subjecte apareix un pronom de represa sufixat al verb, com es pot veure comparant (125a) i (125b) (Lyovin, 1997: 214):

- (125) a. ar + rajul_u [**l + laḏī** qatala ab_a + ī]
 DEF. + home(SG.+MASC.) [DEF. + que(SG.+MASC.) matar(PERF.) pare(AC.) + meu]
 ‘l’home que va matar el meu pare’
- b. ar + rajul_u [**l + laḏī** qatala + hu ab_u + ī]
 DEF. + home(SG.+MASC.) [DEF.+que(SG.+MASC.) matar(PERF.)+lo pare(NOM.)+meu]
 ‘l’home que el meu pare va matar’

Observem, en els exemples següents, que el fenomen àrab del pronom de represa no és tan distant dels recursos que utilitzem en el català col·loquial quan el pronom relatiu no és ni subjecte ni complement directe:

- (126) a. Vaig veure el noi **que** la meua mare **li** va donar allò (C. indirecte)
 b. És una fusta **que se'n** fan mobles (C. prep.)
 c. Aniré a la botiga **que hi** vaig trobar el teu home (C. prep.)

Si l'antecedent és indefinit, en àrab la partícula relativa tendeix a ometre's, com es mostra a (127). Quan l'antecedent és indefinit i el relatiu hauria de funcionar com a objecte de la subordinada, s'acostuma a elidir la partícula relativa, però es manté el pronom de represa sufixat al verb, com en el cas de (127b) (Corriente, 1988: 121; Kaye, 1991: 683 (adaptat)):

- (127) a. kitāb_{un} [Ø fī l + bayt_i]
 llibre(NOM. + INDEF.) [a DEF. + casa(GEN.)]
 'un llibre que hi ha a casa'
- b. kitāb_{un} [Ø qaratu + hu]
 llibre(NOM. + INDEF.) [llegir(PERF.) + el]
 'un llibre que jo vaig llegir'

2.3.9.2.3. Frases adverbials

Les subordinades adverbials de l'àrab solen anar introduïdes per una conjunció, com en català. A continuació donem un exemple de subordinada temporal (Corriente, 1988: 219):

- (128) **lammā** waṣalna ra'aynā + hu
 quan arribar(1PL. + PERF.) veure(1PL. + PERF.) + el
 'Quan vam arribar el vam veure'

En àrab, com en català, es distingeixen dos tipus de condicionals: les reals i les irreals. Les reals són aquelles que expressen una possibilitat factible i les irreals, una d'impossible, perquè s'orienten al passat:

- (129) a. Si m'ho expliqués, ho faré condicional real
 b. Si m'ho haguessis explicat, ho hauria fet condicional irreal

Les frases subordinades condicionals reals de l'àrab van introduïdes per la conjunció *in* seguida del verb en perfectiu o jussiu. La principal, com es veu a (130), tendeix a aparèixer marcada amb *fa-*, *asā*, *qad*, *sa(wfa)* o *lan* seguida del verb en perfectiu, jussiu o altres formes (Corriente, 1988: 224):

- (130) [*in tazur + nī*] *fa + lā* tuḥḍir aḥā + ka
 [si visitar(PERF.) + me] PART. + no portar(PERF.) germà + teu
 'Si em visites, no portis el teu germà'

En les condicionals irreals, la partícula més utilitzada per introduir la subordinada és *law*, seguida del verb en perfectiu, mentre que per marcar la principal s'usa *la-*, seguida també d'un verb en perfectiu (Corriente, 1988: 224):

- (131) [*law zurta + nī*] *la + zurtu + ka*
 [si visitar(PERF.) + me] PART. + visitar(PERF.) + te
 'Si tu m'haguessis visitat, jo t'hauria visitat'

Les frases subordinades d'una llengua són un dels aspectes gramaticals que generalment costa més d'adquirir per la seva complexitat formal. En la nostra llengua, per exemple, s'hi impliquen les partícules subordinants, els morfemes verbals i la correlació temporal. En el català dels parlants àrabs es pot veure que hi ha alguns errors que es poden relacionar amb la llengua materna que parlen i d'altres que són conseqüència de la dificultat d'aprenentatge que presenten aquestes construccions. Es podria relacionar amb la gramàtica de la llengua àrab l'omissió de la partícula subordinant, sobretot quan es tracta d'una completiva o d'una relativa, que són construccions en què de vegades l'àrab pot ometre la partícula subordinant:

- (132) el profe Ø tenim ‘el profe **que** tenim’
jo diria Ø ciutat... ‘jo diria **que** la ciutat...’

Altres errors, com la confusió de partícules o la manca de correlació temporal entre subordinada i principal, es relacionarien amb les dificultats concretes d’aprenentatge que comporta el nostre sistema:

- (133) a. només he fet **si** es queda a la porteria
 ‘només he fet **del que** es queda a la porteria’
- b. el dia que va néixer el fill van trucar al pare **qui vindrà**
 ‘el dia que va néixer el fill van trucar al pare **que vingues**’
- com si **surt** aigua
 ‘com si **sortís** aigua’

2.4. LÈXIC²⁶

En aquest apartat presentarem algunes qüestions relacionades amb el lèxic que són diferents en català i en àrab. Concretament, parlarem dels termes de parentiu, dels termes que designen colors, de les formes per referir-se als mesos de l’any i als dies de la setmana, i de l’expressió de l’hora.

2.4.1. ELS NOMS DE PARENTIU

Els termes de parentiu són un dels camps lèxics en què hi pot haver més diversitat interlingüística. De fet, això és una conseqüència de les diversitats cultural i social, perquè són paraules que reflecteixen directament l’estructuració de la família, els membres de la qual cal distingir clarament segons el sexe, l’edat i les relacions amb altres membres, perquè tenen funcions i posicions diferents dintre de la família. L’àrab

²⁶ Agraïm l’estreta col·laboració de J. Belloso en la redacció i la revisió d’aquest apartat.

i el català no mostren gaires diferències en aquest aspecte. A continuació presentem una llista dels termes de parentiu catalans més generals i els equivalents àrabs:

(134) Noms de parentiu

català	àrab
marit	zaūj
muller	zawaja
avi	jadd
àvia	jadda
pare	ab
mare	umm
sogre	ḥam
sogra	ḥama
fill	ibn
filla	bint
germà	aḥ
germana	uḥt
nét	ḥafid
néta	ḥafida
nebot	ibn al-aḥ (fill del germà)
neboda	bint al-aḥ (filla del germà)
nebot	ibn al-uḥt (fill de la germana)
neboda	bint al-uḥt (filla de la germana)
oncle patern	‘amm
tia paterna	‘amma
oncle matern	ḥāl
tia materna	ḥāla
cosí patern	ibn ‘amm (fill de l’oncle patern)
cosina paterna	bint ‘amm (filla de l’oncle patern)
cosí matern	ibn ḥal (fill de l’oncle matern)
cosina materna	bint ḥal (filla de l’oncle matern)

En general, la diferència més considerable en la designació dels parents entre el català i l'àrab és la distinció que fa l'àrab en els termes de parentiu usats per designar els oncles, les ties i els cosins, segons si són paterns o materns. Per contra, aquesta distinció no la trobem en els termes equivalents a *avis*, per exemple. Per als nebots es distingeix si són fills del germà o de la germana.

2.4.2. ELS TERMES PER ALS COLORS

Els mots que designen els colors es formen a partir del participi actiu de verbs estatus. Com en el cas del comparatiu, per formar els termes per als colors en masculí singular, s'agafen les tres consonants radicals del verb i s'insereix una *a* davant la primera, que perd la seva vocal, i s'afegeix una altra *a* després de la segona consonant. En femení, la primera consonant radical agafa una *a* i la tercera, una *ā*. Per formar el plural, s'afegeix una *u* després de la primera consonant radical:

(135) Els colors

masc. sing.	fem. sing.	plural	
abyaḍ	bayḍā	bīḍ (buyd → bīḍ)	'blanc'
aswad	sawḍā	sūḍ	'negre'
aḥmar	ḥamrā	ḥumra	'vermell'
azraq	zarqā	zurq	'blau'
aḥḍar	ḥaḍrā	ḥuḍr	'verd'
aṣfar	ṣafrā	ṣufr	'groc'

2.4.3. ELS MESOS DE L'ANY I ELS DIES DE LA SETMANA

En àrab coexisteixen dos tipus de calendari. D'una banda tenen el calendari gregorià, que correspon a l'era cristiana i és el mateix que utilitzem nosaltres, i, de l'altra, el calendari musulmà, que correspon a l'era musulmana. En el territori de parla àrab s'usen tots dos i, a més, el calendari gregorià té formes diferents segons l'àrea dialectal. Al Magrib s'usa més una forma introduïda a la llengua per la influència

francesa, i al Mašriq s'utilitza la forma siríaca.²⁷ Tots els parlants, però, poden entendre les dues formes, és a dir, si anéssim a l'Aràbia Saudita i diguéssim els noms dels mesos en la forma afrancesada, també ens entendrien. A continuació presentem els mesos de l'any en el calendari gregorià, en la forma afrancesada i en la forma semítica:

(136) català	calendari gregorià	
gener	yanāyr	kanūn aṭ-ṭānī
febrer	fabrāyr	šūbat
març	mārs	aḍar
abril	abrīl	nisān
maig	māyū	ayyār
juny	yūniyū	ḥazīrān
juliol	yūliyū	ṭammūz
agost	agustus	āb
setembre	sabtambar	aylūl
octubre	uktūbir	tišrin al-awwal
novembre	nufimbir	tišrin aṭ-ṭānī
desembre	dīsambar	kanūn al-awwal

Entre el calendari gregorià i el musulmà hi ha força diferències. En primer lloc, el calendari gregorià és més antic que el calendari musulmà, ja que el primer any del musulmà coincideix amb l'inici de la migració del profeta Mohamed de la Meca a Medina, el que s'anomena en àrab *hijra*, i el gregorià comença amb la mort de Jesucrist que es va produir sis segles abans. Així doncs, mentre que en el calendari gregorià som a l'any 2003, en el calendari musulmà som al 1423. Hem de tenir present que el calendari gregorià és deu o onze dies més llarg que el musulmà, que només té tres-cents cinquanta-quatre dies dividits en dotze mesos de vint-i-nou o trenta dies. Això és degut al fet que en el calendari gregorià l'any es basa en els cicles solars, i per tant el dia comença a la mitjanit, i el calendari musulmà es basa en cicles lunars, i

²⁷ El siríac és una antiga llengua semítica.

conseqüentment el dia comença després de la posta del sol, quan surt la lluna. Els mesos en el calendari musulmà són els següents:²⁸

(137) **calendari musulmà**

muharram
safar
rabiū al-awal
rabiū az-zani
jumada al-awal
jumada az-zaniyat
rajab
ša‘ban
ramadà (mes del dejuni)
šawāl
du al-k‘idat
du al-hijjat (mes de la peregrinació)

Respecte als dies de la setmana, la majoria dels noms catalans provenen dels noms dels planetes del sistema solar: dilluns (dia de la lluna), dimarts (dia de mart), etc. En àrab, els noms dels dies es relacionen amb els numerals (vg. § 2.2.3.2.3), a excepció de *divendres*, que ve de l’arrel JM’, que vol dir ‘reunir-se’, i *dissabte*, que és un préstec de l’hebreu. A diferència del català, la setmana comença en diumenge. A continuació donem una llista dels dies de la setmana catalans amb el seu equivalent àrab:

(138) català	àrab	
diumenge	yawm al-aḥad	(dia el primer)
dilluns	yawm al-iṭṭayn	(dia el segon)
dimarts	yawm at-tulāṭā	(dia el tercer)
dimecres	yawm al-arbiā	(dia el quart)

²⁸ No presentem equivalents del calendari musulmà perquè representen conceptes inexistents en la nostra llengua.

dijous	yawm al- <u>h</u> amīs	(dia el cinquè)
divendres	yawm al-jumu‘a	(dia de la reunió)
dissabte	yawm as-sabat	[présteq de l’hebreu]

2.4.4. L’EXPRESSIÓ DE L’HORA

Per indicar l’hora (*as-sā‘a*) en àrab s’utilitzen els numerals ordinals en femení (vg. § 2.2.3.2.3), a diferència del català, que utilitza els cardinals. Per indicar els minuts també s’utilitzen els numerals cardinals en femení. El vocabulari que hem de tenir en compte, a més dels cardinals, és el següent:

(139) vocabulari per expressar l’hora

illa	menys
wa	i
<u>t</u> u ^l t	un terç
nişf	dos quarts
ru ^b a‘	un quart
tamām	en punt
daqāiqa	minut
daqāiq	minuts
kam sā‘a?	quina hora és?

En àrab, l’expressió de l’hora és com en castellà, és a dir, per expressar les hores fins a dos quarts utilitzen la fórmula *wa- ‘i’*, i per expressar les hores des de dos quarts a l’hora en punt utilitzen *illa* ‘menys’:

- (140) a. as + sā‘a ar + ābi‘a wa nişf
 DEF. + hora DEF. + quarta i dos.quarts
 ‘dos quarts de cinc’
 lit. ‘l’hora la quarta i dos quarts’

- b. as + s̄a‘a al + hāmisa illa tult
 DEF. + hora DEF. + cinquena menys un.terç
 ‘dos quarts i deu de cinc / falten vint minuts per a les cinc’
- c. as + s̄a‘a at + t̄asi‘a wa hamsa
 DEF. + hora DEF. + novena i cinc
 ‘les nou i cinc’
- d. as + s̄a‘a as + s̄abi‘a illa ruba‘
 DEF. + hora DEF. + setena menys un.quart
 ‘tres quarts de set’

3. RESUM DE QÜESTIONS GRAMATICALS PROBLEMÀTIQUES

A continuació presentem una recapitulació dels errors gramaticals que hem detectat en els parlants àrabs que parlen català i que es poden atribuir a la interferència amb la seva llengua materna, almenys parcialment. Els classifiquem en tres apartats: fonètica, morfologia i sintaxi, i donem sempre la referència de l'apartat del capítol 2 en què es pot trobar més informació sobre cada tema.

3.1. FONOLOGIA I FONÈTICA

3.1.1. CONSONANTS

- En general acostumen a confondre els sons [b] i [p] i els sons [g] i [k] (§ 2.1.1.1):

(141) a.	[k]adira	→	[g]adira	(k → g)
	a[g]afar	→	[k]afar	(g → k)
b.	ca[β]ells	→	ca[p]olls	(b → p)
	[p]erò	→	[b]erò	(p → b)

- Problemes per realitzar els sons palatals [ɲ] i [ʎ] (§ 2.1.1.1):

(142) a.	espa[ɲ]a	→	espa[nj]a	(ɲ → n)
	se[ɲ]oreta	→	se[nj]oreta	(ɲ → j)
b.	[ʎ]op	→	[l]op	(ʎ → l)
	di[ʎ]uns	→	di[j]uns	(ʎ → j)

3.1.2. SISTEMA VOCÀLIC

- Dificultats de percepció i producció dels sons [e, ε, ə], que els pronuncien com a [i], i [o, ɔ] que els confonen amb [u] (§ 2.1.1.2):

- (143) a. p[ə]l·lícula → p[i]l·lícula (ə → i)
g[ə]rmans → g[i]rmans (ə → i)
- b. f[ε]m → f[i]m (ε → i)
far[ε]m → far[i]m (ε → i)
- c. p[é]ixos → p[i]ixos (e → i)
pok[é]mon → pok[i]mon (e → i)
- (144) a. d[ó]s → d[ú]s (o → u)
em d[ó]na → em d[ú]na (o → u)
- b. per[ɔ] → per[ú] (ɔ → u)

3.1.3. ESTRUCTURA SIL·LÀBICA

- Caiguda de síl·labes V, VC inicials (§ 2.1.3):

- (145) a. escola → cola
b. infermera → fermera
c. informàtica → formàtica

- Sil·labificació de grups consonàntics dintre d'una síl·laba mitjançant la inserció d'una vocal epentètica o l'elisió d'una consonant (§ 2.1.3):

- (146) a. tren → t[ə] – ren
 b. com – prar → com – p[ə] – rar
 c. ne – gres → ni – gus

3.1.4. L'ACCENT

- Desplaçament de l'accent (§ 2.1.4):

- (147) música → música (en àrab és plana)
 física → física (en àrab és plana)

3.2. MORFOLOGIA

3.2.1. FLEXIÓ NOMINAL

3.2.1.1. Definitud

- Omissió de l'article (§ 2.2.3.1.1):

- (148) a. de Ø senioreta
 'de la senyoreta'
 b. han fet Ø rodona
 'han fet una rodona'
 c. sol Ø gat i està
 'només un gat i ja està'

- Problemes de concordança entre l'article i el nom (§ 2.2.3.1.1):

- (149) a. les nens, les nenes
 'els nens i les nenes'
 b. uns normes
 'unes normes'

- c. uns cansions
'unes cançons'

3.2.1.2. Cas

- Tendència a elidir les preposicions, especialment *de*, o a usar-ne una en lloc d'una altra (vg. § 2.2.3.1.2):

- (150) a. Ø tots colors
'de tots colors'
- b. el meu pare fa Ø la paleta
'el meu pare fa de paleta'
- c. a un nen
'és d'un nen'

3.2.1.3. Gènere

- Alguns noms sempre s'utilitzen com a femenins (§ 2.2.3.1.4):

- (151) les ulls 'els ulls'
la pie 'el peu'
les braços 'els braços'

3.2.2. ALTRES CATEGORIES LÈXIQUES NOMINALS

- Postposició del possessiu, omissió de l'article en l'estructura (article + possessiu + nom) i manca de concordança entre possessiu i cosa posseïda (§ 2.2.3.2.1):

- (152) a. Ø corda seva 'la seva corda'
b. Ø meu avi 'el meu avi'
c. Ø meu cosins 'els meus cosins'

- Omissió i confusió de pronoms febles, sobretot *en, hi, ho* (§ 2.2.3.2.1):

- (153) a. no \emptyset nat ‘no hi he anat’ (hi \rightarrow \emptyset)
 b. no em \emptyset surto ‘no me’n surto’ (en \rightarrow \emptyset)
 c. no \emptyset vas veure ‘no ho vas veure’ (ho \rightarrow \emptyset)
- (154) a. en la misma corda i **la** saltaven ‘i **hi** saltaven’ (hi \rightarrow la)
 b. no **lo** tinc més ‘no **en** tinc més’ (en \rightarrow lo)
 c. jo no sé com **lo** dir ‘jo no sé com dir-**ho**’ (ho \rightarrow lo)
 d. **la** dóna menjar ‘**li** dono menjar’ (li \rightarrow la)

- Calcs estructurals de l'àrab pel que fa a l'ordre dels pronoms febles (§ 2.2.3.2.1):

- (155) **tinc el** Marruecos
 ‘**el tinc** al Marroc’

3.2.3. FLEXIÓ VERBAL

- Confusió de temps verbals, generalització del present (§ 2.2.3.3.1):

- (156) a. (passat perifràstic \rightarrow present):
 aquí m’**assec** nosaltres ‘aquí ens **vam asseure** nosaltres’
 i després a **tornem** ‘i després **vam tornar**’
- b. (pret. imperfet \rightarrow present):
 i **hi ha** el vestit ‘i **hi havia** el vestit’
 i **té** quí una cosa ‘i **tenia** una cosa aquí’

3.3. SINTAXI

3.3.1. ORDRE DELS ELEMENTS A LA FRASE

- Inversió del subjecte (§ 2.3.1):

(157) agafa l'home una carta a la dona 'l'home agafa una carta a la dona'

3.3.2. CONCORDANÇA

- Manca de concordança en nombre o persona entre el subjecte i el verb (§ 2.3.3):

(158) tres nens ha caiedo 'tres nens han caigut'
tots ha marxat 'tots han marxat'
aquí m'assec nosaltres 'aquí ens vam asseure nosaltres'
jo corro molt i diu... 'jo corro molt i dic...'

3.3.3. LES FRASES ATRIBUTIVES

- Omissió del verb (§ 2.3.5.1):

(159) a. hombre, Ø primer any que va allà
 'home, és el primer any que va allà'
 b. sense menjar no, Ø com la quaresma
 'sense menjar no, és com la quaresma'

3.3.4. LES FRASES LOCATIVES I LES FRASES EXISTENCIALS

- Problemes en l'ús del verb *haver-hi*: calc de la construcció àrab o elisió de *hi* (§ 2.3.5.2):

- (160) a. li un perro ‘hi ha un gos’
 b. Ø ha gent ‘hi ha gent’
 Ø ha les disfresses ‘hi havia les disfresses’

3.3.5. LES FRASES POSSESSIVES

- Omissió del verb *tenir* o substitució per *ser/estar* (§ 2.3.5.3):

- (161) a. el que hagués passat si no hagués marxat. Ø **fills, su cotxe...**
 ‘el que hauria passat si no hagués marxat. Tindria fills, el seu cotxe...’
 no Ø més
 ‘no en tinc més’
- b. aquest joc n’**és** a casa
 ‘aquest joc el tinc a casa’
 i cuanto **està** calor
 ‘i quan tens calor’

3.3.6. SUBORDINACIÓ

- Omissió de partícules subordinants, sobretot completives i relatives (§ 2.3.9.2):

- (162) el profe Ø tenim ‘el profe **que** tenim’
 jo diria Ø ciutat... ‘jo diria **que** la ciutat...’

- Confusió de partícules o falta de correlació temporal (§ 2.3.9.2):

- (163) a. només he fet **si** es queda a la porteria
 ‘només he fet **del que** es queda a la porteria’
- b. el dia que va néixer el fill van trucar al pare **qui vindrà**
 ‘el dia que va néixer el fill van trucar al pare **que vinguis**’

com si **surt** aigua
'com si **sortís** aigua'

4. VOCABULARI

Aquest breu vocabulari català - àrab, àrab - català inclou les paraules d'ús més freqüent i algunes altres de més específiques relacionades amb l'àmbit educatiu i escolar. També hi hem incorporat algunes de les fórmules de cortesia més usals. Les entrades catalanes hi apareixen per ordre alfabètic i tenen la categoria gramatical especificada en cursiva al costat. A continuació donem la llista d'abreviacions i algunes observacions sobre les indicacions categorials referides a l'entrada catalana:

adj.	adjectiu
adv.	adverbi
conj.	conjunció
n.	nom
num.	numeral
prep.	preposició
pron.	pronomen
v.	verb

Els noms i els adjectius catalans, generalment, apareixen en la forma masculina si en el terme àrab la formació del femení és predictable (vg. § 2.2.3.1.4). Es tracten com a entrades diferents quan la forma femenina no es pot deduir, amb algunes excepcions com els relatius o els numerals. Quant al nombre, en àrab hi ha molts tipus de plurals trencats, per això, en molts casos, la forma plural apareix com a una entrada independent.

Hem fet servir l'etiqueta *num.* (numeral) per referir-nos a tots els numerals, siguin adjectius, pronoms o noms. Les etiquetes categorials *adv./prep.* es refereixen tant als adverbis i preposicions pròpiament dits, com a les anomenades locucions adverbials o preposicionals.

Per a les formes verbals de l'àrab donem la tercera persona del singular de l'aspecte perfectiu, que és la forma de referència dels verbs en aquesta llengua.

Quan la paraula pot tenir més d'un sentit, hem hagut de fer notar a quin sentit correspon l'equivalent que oferim de l'altra llengua. Així, a la part català - àrab hem anotat al costat de la forma àrab una indicació referida al sentit del mot català, entre parèntesis i amb rodona, que ajuda a identificar el valor corresponent. Aquesta indicació pot ser de diversos tipus: un hiperònim, un sinònim, un mot semànticament relacionat, un possible complement o una categoria gramatical. En el vocabulari àrab - català, aquestes indicacions les hem donades al costat de la traducció catalana.

Quan donem més d'un equivalent per a un mot, si cada forma correspon a un sentit diferent, els hem separat mitjançant una ratlla vertical (|) i hem delimitat el sentit amb algun dels recursos que acabem de citar. Si es tracta de mots sinònims o aproximadament sinònims, els hem separat amb una coma (,).

Quan un mot àrab ha estat tractat específicament en alguna part del capítol 2 (*Descripció gramatical*), hem citat, al costat de la traducció i entre claudàtors, l'apartat on s'hi fa referència. És el cas dels pronoms relatius, dels numerals o dels termes de colors, en què es dona una sola forma, la masculina singular, i s'indica l'apartat on s'expliquen les altres formes flexionades. Un tracte similar és el que hem donat al dual. No hem entrat cap forma dual ja que en la majoria dels casos la seva formació és regular (vg. 2.2.3.1.3), però en moltes formes pronominals o adjectivals el dual no és predictable. Així, en les formes plurals dels pronoms personals, dels possessius i dels demostratius es remet el lector al segon capítol perquè pugui consultar la forma que correspondria al dual.

Els diccionaris àrabs ordenen alfabèticament les arrels de les paraules, no les paraules. Tot i això, nosaltres, en la part àrab - català, ordenem alfabèticament les paraules, no les arrels. En el cas de les consonants, les lletres que tenen algun diacrític apareixen després de la lletra corresponent sense diacrític (t, ṭ, ṭ; s, ṣ, ṣ; etc.); en el cas de les vocals llargues i breus, no hem tingut en compte el diacrític. El símbol ˆ, que representa la consonant glotal, l'hem ordenat al davant de la a, és a dir, com a primera lletra.

4.1. CATALÀ - ÀRAB²⁹

a la dreta <i>adv.</i>	al-jamīn
a l'esquerra <i>adv.</i>	al-jasār
abans <i>adv./prep.</i>	qabla
abril <i>n.</i>	abrīl, nisān
acabar <i>v.</i>	anha (finalitzar) tamma (exhaurir)
adéu!	ma' salāma!
adreça <i>n.</i>	'inwān
adreces <i>n.</i>	'anāwīn
agafar <i>v.</i>	aḥaḍa
agost <i>n.</i>	agustus, āb
agradar <i>v.</i>	a'jaba
ahir <i>adv.</i>	ams
aigua <i>n.</i>	ma
aigües <i>n.</i>	miyāh
això <i>pron.</i>	haḍā
ajuntament <i>n.</i>	baladīya
al costat <i>adv.</i>	jānib
alt <i>adj.</i>	'āl (persones) murtafi' (coses)
alumne <i>n.</i>	tilmīḍ
alumnes <i>n.</i>	talamīḍu
allà <i>adv.</i>	hunāk
allò <i>pron.</i>	ḍalika
amic <i>n.</i>	ṣadiq
amics <i>n.</i>	aṣḍiqā
anar <i>v.</i>	ḍahaba
animal <i>n.</i>	ḥayyawān
aniversari <i>n.</i>	'id al-mīlad (dia)
any <i>n.</i>	sanna
anys <i>n.</i>	sanawāt

²⁹ Agraïm l'estreta col·laboració de J. Belloso en l'elaboració d'aquest vocabulari.

aprendre <i>v.</i>	ta‘allama
aquell <i>adj. /pron.</i>	ḡalika
aquella <i>adj./pron.</i>	tilka
aquells <i>adj./pron.</i>	hāulāi [§ 2.2.3.2.2]
aquest <i>adj./pron.</i>	haḡā
aquesta <i>adj./pron.</i>	hadihī
aquests <i>adj./pron.</i>	ulāika [§ 2.2.3.2.2]
aquí <i>adv.</i>	hunā
ara <i>adv.</i>	al-ān
arbre <i>n.</i>	šajara
arbres <i>n.</i>	ašjār
armari <i>n.</i>	ḡizāna
arròs <i>n.</i>	riz
aula <i>n.</i>	qism
aules <i>n.</i>	aqšām
autobús <i>n.</i>	ūtübīs, ḡafila
avi <i>n.</i>	jadd
aviat <i>adv.</i>	mubakiran (d’hora) sābiqan (d’aquí a poc temps)
avió <i>n.</i>	ḡaira
avis <i>n.</i>	judūd
avui <i>adv.</i>	al-yawma
baix <i>adj.</i>	qašir
baixar <i>v.</i>	nazala
baixos <i>adj.</i>	qušār
balcó <i>n.</i>	balkūn, šurfa
ball <i>n.</i>	raqš
ballar <i>v.</i>	raqaša
barri <i>n.</i>	minḡaqa, ḡayy
barris <i>n.</i>	manāḡiq
bé <i>adv.</i>	jayyidan, ḡassanan
beure <i>v.</i>	šariba
bitllet <i>n.</i>	‘umla (moneda) taḡkira (tiquet)

bitllets <i>n.</i>	taḍākir
blanc <i>n./adj.</i>	abyād [§ 2.4.2]
blau <i>n./adj.</i>	azrāq [§ 2.4.2]
bo <i>adj.</i>	ṭayyib, jayyid
bolígraf <i>n.</i>	qalam jāff
bolígrafs <i>n.</i>	aqlām jāff
bon dia!	ṣabāḥ al-ḥayr!, ṣabāḥ an-nūr!
bona nit!	tuṣbahūna ‘ala al-ḥayr!, layla sa‘īda!
botiga <i>n.</i>	dukkān, mahāll
botigues <i>n.</i>	dakākīn
braç <i>n.</i>	ḍirā‘
braços <i>n.</i>	ḍir‘ān
brusa <i>n.</i>	blūza, qamīṣ
buidar <i>v.</i>	farraga
buit <i>adj.</i>	fārig
cabell <i>n.</i>	ša‘ar
cabells <i>n.</i>	aš‘ār
cadira <i>n.</i>	kursī
cadires <i>n.</i>	karāsiyy
café <i>n.</i>	qahwā
calent <i>adj.</i>	suh̄n
calor <i>n.</i>	ḥarāra
cama <i>n.</i>	rijl
comes <i>n.</i>	arjāl
caminar <i>v.</i>	sāra, mašā
camió <i>n.</i>	sayyāra an-naql šāḥana (tràiler)
cançó <i>n.</i>	ugniyya
cançons <i>n.</i>	aḡān
cansat <i>adj.</i>	tā‘ib
cantar <i>v.</i>	gannā
cap <i>n.</i>	ras (testa) za‘im (patró)
caps <i>n.</i>	ruūs (testes)
caramel <i>n.</i>	karāmila, bumbūn

carn <i>n.</i>	laḥm
carrer <i>n.</i>	šāri‘
carrers <i>n.</i>	šawāri‘
carretera <i>n.</i>	ṭariq
carta <i>n.</i>	risāla
cartes <i>n.</i>	rasāil
casa <i>n.</i>	bayt (construcció) manzil (llar)
casar-se <i>v.</i>	tazawwaja
casat <i>adj.</i>	mutazāwwij
cases <i>n.</i>	buyūt (construccions) manāzil (llars)
catifa <i>n.</i>	sujjāda
cavall <i>n.</i>	farasa, ḥiṣān (semental)
cavalls <i>n.</i>	afrās
cel <i>n.</i>	samā (firmament)
cels <i>n.</i>	samawāt
cerimònia <i>n.</i>	iḥtifal, ḥafla
cert <i>adj.</i>	saḥīh
cinc <i>num.</i>	ḥamsa [§ 2.2.3.2.3]
cinema <i>n.</i>	sināmā
ciutat <i>n.</i>	madīna
ciutats <i>n.</i>	mudun
clar <i>adj.</i>	wāḍiḥa
clau <i>n.</i>	miftāḥ (porta)
claus <i>n.</i>	mafātīḥ
cognom <i>n.</i>	ism ‘āila
cognoms <i>n.</i>	asmā ‘āila
com <i>adv.</i>	kamā, miṭla, ka [§ 2.3.6]
com? <i>adv.</i>	kayfa?
com estàs?	kayfa hāl?
començar <i>v.</i>	bada
company <i>n.</i>	rafiq, zamīl
companys <i>n.</i>	rufaqa, zumalā
comprar <i>v.</i>	ištarā

conduir <i>v.</i>	sāqa, qāda
conèixer <i>v.</i>	‘arifa
conte <i>n.</i>	qişsa (escrit) hikāya (oral)
content <i>adj.</i>	masrūr farḥān (eufòric)
contes <i>n.</i>	quşuş
contracte <i>n.</i>	‘aqd
contractes <i>n.</i>	‘uqūd
convidar <i>v.</i>	da‘a
cor <i>n.</i>	qalb
córrer <i>v.</i>	rakaða (moviment) jarā (fluir)
cors <i>n.</i>	qulūb
cosí <i>n.</i>	ibn al-‘amm (fill de l’oncle patern) ibn al- <u>hāl</u> (fill de l’oncle matern)
cosina <i>n.</i>	bint al-‘amm (filla de l’oncle patern) bint al- <u>hāl</u> (filla de l’oncle matern)
cosines <i>n.</i>	banāt al-‘amm (filles de l’oncle patern) banāt al- <u>hāl</u> (filles de l’oncle matern)
cosins <i>n.</i>	abnā al-‘amm (fills de l’oncle patern) abnā al- <u>hāl</u> (fills de l’oncle matern)
cosir <i>v.</i>	<u>hāṭa</u>
cotxe <i>n.</i>	siyyara
cremar <i>v.</i>	ḥaraqa
cuina <i>n.</i>	maṭbaḥ
cuinar <i>v.</i>	ṭabaḥa
cuines <i>n.</i>	maṭābiḥ
cul <i>n.</i>	ist
cullera <i>n.</i>	mil‘aqa
culleres <i>n.</i>	malā‘iq
curar <i>v.</i>	şafā
curt <i>adj.</i>	qaşīr
curts <i>adj.</i>	qişār
d’acord!	wāfiq!, muwāfiq!

dalt <i>adv./prep.</i>	fawq
darrere <i>adv./prep.</i>	warā
davant <i>adv./prep.</i>	amām, qudām
demà <i>adv.</i>	gadan (l'endemà) bukra (en el futur)
desembre <i>n.</i>	dīsambar, kanūn al-awwal
després <i>adv./prep.</i>	da‘da
despullar-se <i>v.</i>	ista‘arā
deu <i>num.</i>	‘ašra [§ 2.2.3.2.3]
deures <i>n.</i>	wazāifa
dia <i>n.</i>	yawm (24 hores) nahār (oposat a nit)
diari <i>n.</i>	yawmī
dibuixar <i>v.</i>	rasama
dies <i>n.</i>	ayām (24 hores)
dijous <i>n.</i>	yamw al-ḥamīs
dilluns <i>n.</i>	yamw aṭ-ṭanī
dimarts <i>n.</i>	yawm aṭ-ṭulāṭa
dimecres <i>n.</i>	yawm al-arbi‘ā
dinar <i>v.</i>	akala, ṭa‘ama
dinar <i>n.</i>	gidā
diners <i>n.</i>	nuqūd
dins <i>adv./prep.</i>	dāḥil
dir <i>v.</i>	qāla
director <i>n.</i>	mudīr
dissabte <i>n.</i>	yawm as-sabt
dit <i>n.</i>	uṣbu‘
dits <i>n.</i>	aṣābi‘
diumenge <i>n.</i>	yawm al-aḥad
divendres <i>n.</i>	yawm al-jumu‘
documents <i>n.</i>	waṭāiq
dolç <i>adj.</i>	ḥulw
dolent <i>adj.</i>	sayy
dolor <i>n.</i>	alam
dolors <i>n.</i>	ālām

dona <i>n.</i>	imrā zawwaja (esposa)
donar <i>v.</i>	aʿṭā
dones <i>n.</i>	niswā
dormir <i>v.</i>	nāma
dos <i>num.</i>	itnān [§ 2.2.3.2.3]
dret <i>adj.</i>	mustaqīm (dempeus)
edat <i>n.</i>	ʿumr
ell <i>pron.</i>	huwa
ella <i>pron.</i>	hiya
elles <i>pron.</i>	hunna [§ 2.2.3.2.1]
ells <i>pron.</i>	hum [§ 2.2.3.2.1]
ensenyar <i>v.</i>	ʿallama
entrar <i>v.</i>	ḍaḥala
esborrar <i>v.</i>	masaḥa
escola <i>n.</i>	madrasa
escoles <i>n.</i>	madāris
escoltar <i>v.</i>	samiʿa
escriure <i>v.</i>	kataba
esmorzar <i>n.</i>	iḥṭār
espatlla <i>n.</i>	katif, kitf
esposa <i>n.</i>	zawwaja
esquena <i>n.</i>	zahr
esquenes <i>n.</i>	zuhūr
esquerra <i>adj.</i>	šimāl
esquerre <i>adj.</i>	šamālī
ésser <i>v.</i>	kāna (passat) [§ 2.3.5.4]
estimar <i>v.</i>	aḥabba
estiu <i>n.</i>	ṣayf
estómac <i>n.</i>	maʿida
estómacs <i>n.</i>	maʿid
estranger <i>n.</i>	ajnabī
estrangers <i>n.</i>	ajānib

estrella <i>n.</i>	najm
estrelles <i>n.</i>	nujūm
estudiant <i>n.</i>	ṭālīb
estudiants <i>n.</i>	ṭullāb
estudiar <i>v.</i>	darasa
estufa <i>n.</i>	midfā
explicar <i>v.</i>	šaraḥa
factura <i>n.</i>	fatūra, ḥiṣab
faldilla <i>n.</i>	ṭannūra, jūnila
fals <i>adj.</i>	gayr šaḥiḥ
falsos <i>adj.</i>	gayra šihāḥ
farina <i>n.</i>	ṭaḥīna
febrer <i>n.</i>	fabrāyr, šūbat
feina <i>n.</i>	šagl
feines <i>n.</i>	ašgāl
feliç <i>adj.</i>	šaʿīd, masʿūd, masrūr
felicitat <i>n.</i>	sāda
feliços <i>adj.</i>	šuʿadā
ferro <i>n.</i>	ḥadīd
festa <i>n.</i>	ʿid (dia festiu), ḥafla (celebració)
festes <i>n.</i>	aʿyād
fill <i>n.</i>	ibn
filla <i>n.</i>	bint
filles <i>n.</i>	banāt
fills <i>n.</i>	abnā
finestra <i>n.</i>	nāfiḍa, šubāk
finestres <i>n.</i>	nawāfiḍ
flor <i>n.</i>	zahr
flors <i>n.</i>	zuhūr
foc <i>n.</i>	nār
focs <i>n.</i>	nūr
fora <i>adv./prep.</i>	ḥārij

formatge <i>n.</i>	jubna
formatges <i>n.</i>	ajbān
formiga <i>n.</i>	naml
formigues <i>n.</i>	numlā
forquilla <i>n.</i>	šawqa
fosc <i>adj.</i>	muḏlim
fotografia <i>n.</i>	tašwīr
fred <i>n.</i>	bard
fred <i>adj.</i>	bārid
front <i>n.</i>	jabīn
fruita <i>n.</i>	fākiha
fruites <i>n.</i>	fawākiwa
fusta <i>n.</i>	ḥašab
gallina <i>n.</i>	ḏajāj
gana <i>n.</i>	jū‘
ganivet <i>n.</i>	sikkīn
ganivets <i>n.</i>	sakākīn
gat <i>n.</i>	qitta
gener <i>n.</i>	janāyr, kanūn at-tānī
genoll <i>n.</i>	rukba
gent <i>n.</i>	nas
germà <i>n.</i>	aḥ
germana <i>n.</i>	uḥt
germanes <i>n.</i>	aḥawāt
germans <i>n.</i>	iḥwa
gos <i>n.</i>	kalb
gossos <i>n.</i>	kilāb
got <i>n.</i>	kas
gots <i>n.</i>	kuūs
gràcies!	šukrān!
gran <i>adj.</i>	kabīr
grans <i>adj.</i>	kibār
gras <i>adj.</i>	taqīl

groc <i>n./adj.</i>	asfār [§ 2.4.2]
gros <i>adj.</i>	samīn
guix <i>n.</i>	ṭabāšir
habitació <i>n.</i>	gurfa
habitacions <i>n.</i>	gurāf
habitar <i>v.</i>	şakana
haver-hi <i>v.</i>	kāna (passat) [§ 2.3.5.4]
hivern <i>n.</i>	šitā
hola!	marḥaban!
home <i>n.</i>	rajul
homes <i>n.</i>	rijāl
hora <i>n.</i>	sā‘a
horari <i>n.</i>	ḍawām
hospital <i>n.</i>	mustašfā
intel·ligent <i>adj.</i>	‘āqil
jersei <i>n.</i>	jirsiyya, qamīş
jo <i>pron.</i>	anā
joc <i>n.</i>	la‘b
jocs <i>n.</i>	al‘āb
jove <i>adj.</i>	şābb
joves <i>adj.</i>	şabbān
jugar <i>v.</i>	la‘iba
juliol <i>n.</i>	yuliyu, ṭammūz
juny <i>n.</i>	yūniyu, ḥazīrān
lavabo <i>n.</i>	ḥawḍ al-gasal, tualīt, ḥammām
llapis <i>n.</i>	qalam raşāş aqlām raşāş (plural)
llarg <i>adj.</i>	ṭawīl
llargs <i>adj.</i>	ṭawwāl
llegir <i>v.</i>	qarā
llengua <i>n.</i>	lisān (cos) luga (idioma)
llengües <i>n.</i>	alsanā (cos)
llet <i>n.</i>	ḥalīb

lletra <i>n.</i>	ḥarf
llevar-se <i>v.</i>	nahaḍa
llibre <i>n.</i>	kitāb
llibres <i>n.</i>	kutub
llibreta <i>n.</i>	daftar
llibretes <i>n.</i>	dafātir
llit <i>n.</i>	sarīr
llits <i>n.</i>	surūr
llum <i>n.</i>	nūr
lluna <i>n.</i>	qamr
llunes <i>n.</i>	aqmār
lluny <i>adv.</i>	ba‘īd
mà <i>n.</i>	yad
mai <i>adv.</i>	abadan
maig <i>n.</i>	māyū, ayyār
malalt <i>adj.</i>	marīḍ
malalts <i>adj.</i>	marāḍan
malament <i>adv.</i>	sayyian
mans <i>n.</i>	ayad
mar <i>n.</i>	baḥr
març <i>n.</i>	mārs, aḍar
mare <i>n.</i>	umm
mares <i>n.</i>	ummahāt
marit <i>n.</i>	zawj
marits <i>n.</i>	azwāj
marró <i>n./adj.</i>	bunnyy
mars <i>n.</i>	baḥār
matar <i>v.</i>	qatala
matrimoni <i>n.</i>	zawāj (parella)
menjador <i>n.</i>	qa‘a at-ta‘ām
menjar <i>v.</i>	akala
mercat <i>n.</i>	sūq

mercats <i>n.</i>	aswāq
mes <i>n.</i>	šahr
mesos <i>n.</i>	šuhūr
mestre <i>n.</i>	mu'allim
metge <i>n.</i>	ṭabīb
metges <i>n.</i>	atibbā
meu <i>adj.</i>	-ī [§ 2.2.3.2.1]
minut <i>n.</i>	daqīqa
minuts <i>n.</i>	daqāiq
mirar <i>v.</i>	nazāra
molt <i>adv.</i>	jiddan
molt <i>adj.</i>	kaṭīr
moneda <i>n.</i>	'umla
morir <i>v.</i>	māta
mort <i>n.</i>	mawt (oposat a vida) mayyit (individu)
morts <i>n.</i>	mawtā
mosquit <i>n.</i>	nāmūs, ba'ud
muntanya <i>n.</i>	jabl
muntanyes <i>n.</i>	jibāl
música <i>n.</i>	musīqa
nas <i>n.</i>	unf
navegar <i>v.</i>	abḥara
negre <i>n./adj.</i>	aswād [§ 2.4.2]
nen <i>n.</i>	ṭifl
nens <i>n.</i>	aṭfāl
netejar <i>v.</i>	nazzafa
nina <i>n.</i>	mi'sam
nines <i>n.</i>	mi'ašim
ninot <i>n.</i>	dumya
ninots <i>n.</i>	dumān
nit <i>n.</i>	layla
no <i>adv.</i>	lā, mā [§ 2.3.7]

nom <i>n.</i>	ism (nom de fonts)
noms <i>n.</i>	asmā
nosaltres <i>pron.</i>	naḥnu [§ 2.2.3.2.1]
nostre <i>adj.</i>	-nā [§ 2.2.3.2.1]
nou <i>num.</i>	tisa‘ [§ 2.2.3.2.3]
nou <i>adj.</i>	jadīd (novell)
nous <i>adj.</i>	judud
novembre <i>n.</i>	nufimbir, tišrin aṭ-ṭānī
obert <i>adj.</i>	maftūḥ
oblidar <i>v.</i>	nasaya
obrir <i>v.</i>	fataḥa
ocell <i>n.</i>	ṭayr
ocells <i>n.</i>	ṭāir
octubre <i>n.</i>	uktūbir, tišrin al-awwal
omplir <i>v.</i>	malā
on <i>adv.</i>	ḥayṭu
on? <i>adv.</i>	ayna?
oncle <i>n.</i>	‘amm (patern) ḥāl (matern)
oncles <i>n.</i>	a‘mmām (paterns) aḥwāl (materns)
ordinador <i>n.</i>	ḥisāb, kumbyu tār
ordinadors <i>n.</i>	husūb
orella <i>n.</i>	uḍn
orelles <i>n.</i>	āḍān
ou <i>n.</i>	bayḍ
ous <i>n.</i>	buyūd
pa <i>n.</i>	ḥubz
pagar <i>v.</i>	daḥā‘a
país <i>n.</i>	balad
països <i>n.</i>	bilād
pantalons <i>n.</i>	baṇṭalūnāt, sirwāl
panxa <i>n.</i>	kariš
panxes <i>n.</i>	akrāš

paper <i>n.</i>	waraq
papers <i>n.</i>	awrāq
paraula <i>n.</i>	kalām
parc <i>n.</i>	hadīqa
parcs <i>n.</i>	hadāiq
pare <i>n.</i>	ab
pares <i>n.</i>	abā
parlar <i>v.</i>	takallam taḥaddat (conversar)
patata <i>n.</i>	baṭāta
pedra <i>n.</i>	ḥajar
peix <i>n.</i>	samak
peixos <i>n.</i>	asmāk
pel·lícula <i>n.</i>	film
pensar <i>v.</i>	fakkara
per què?	li māḍā?
perdó!	afwān!
perdre <i>v.</i>	faqida (deixar de tenir) ḥasara (no guanyar)
perquè <i>conj.</i>	li anna
persona <i>n.</i>	šaḥs
persones <i>n.</i>	ašḥās
pesat <i>adj.</i>	ṭaqīl
pesats <i>adj.</i>	ṭuqalā
petit <i>adj.</i>	ṣagīr
petits <i>adj.</i>	aṣḡār
peu <i>n.</i>	qadm
peus <i>n.</i>	aqdām
pilota <i>n.</i>	kūra
pintar <i>v.</i>	rasama
pis <i>n.</i>	tābiq
pisos <i>n.</i>	tawābiq
piscina <i>n.</i>	masbaḥ
pissarra <i>n.</i>	sabbūra
pit <i>n.</i>	ṣadr

pits <i>n.</i>	şudūr
plaça <i>n.</i>	sāḥa (petita) maydān (gran)
plat <i>n.</i>	saḥan
platges <i>n.</i>	šawāṭī
platja <i>n.</i>	šaṭṭ
plats <i>n.</i>	suḥūn
ple <i>adj.</i>	mamlū, malā
plorar <i>v.</i>	bakā
ploure <i>v.</i>	maṭara
pluges <i>n.</i>	amṭār
pluja <i>n.</i>	maṭr
poble <i>n.</i>	qarya
pobles <i>n.</i>	qurān
pobre <i>adj.</i>	faqīr
pobres <i>adj.</i>	fuqarā
poc <i>adv.</i>	qalīlan
poc <i>adj.</i>	qalīl
pocs <i>adj.</i>	qilāl
poder <i>v.</i>	qadara (ser capaç) istaṭā'a (tenir permís)
poema <i>n.</i>	qaşīda
poemes <i>n.</i>	qaşāid
por <i>n.</i>	hawf
porc <i>n.</i>	hanzīr
porcs <i>n.</i>	hanāzīr
portar <i>v.</i>	ḥamala
posar <i>v.</i>	waḍa'a
potser <i>adv.</i>	mumkin
preguntar <i>v.</i>	sala
prim <i>adj.</i>	raqīq naḥīl, naḥīf (desnodrit)
primavera <i>n.</i>	rabī'
prim <i>adj.</i>	nuḥḥal, naḥāf
prop <i>adv./prep.</i>	qurba, qarīb

pujar <i>v.</i>	şa‘ida, ʔala‘a, rafa‘a
quadrat <i>adj.</i>	murabba‘
quan <i>conj.</i>	lammā (present) ‘indamā, idā (passat)
quan? <i>adv.</i>	māta?
quant? <i>adj.</i>	kam?
quatre <i>num.</i>	arba‘ a [§ 2.2.3.2.3]
que <i>pron.</i>	al-laḏi [§ 2.3.9.2.2]
què? <i>pron.</i>	mā?, māḏā? [§ 2.3.8]
qui? <i>pron.</i>	man? [§ 2.3.8]
rebre <i>v.</i>	istaqbala, istalama, tasallama
recordar <i>v.</i>	taḏakkara, ḏakara
rentar <i>v.</i>	gasala
resar <i>v.</i>	ʔallā
respecte <i>n.</i>	iḥtirām
respondre <i>v.</i>	aḗaba
restar <i>v.</i>	taraha (sostreure)
ric <i>adj.</i>	ganiyy
rics <i>adj.</i>	agniyā
riure <i>v.</i>	ḏahika
rodó <i>adj.</i>	mustadīr
sa <i>adj.</i>	sālim
sabata <i>n.</i>	ḥidā
sabates <i>n.</i>	aḥḏiyya
saber <i>v.</i>	‘arafa
sabó <i>n.</i>	ʔābūn
sal <i>n.</i>	milḥ
salat <i>adj.</i>	māliḥ
sèmola <i>n.</i>	samīḏ
sempre <i>adv.</i>	dāīman
sentir <i>v.</i>	sami
set <i>num.</i>	sab‘a [§ 2.2.3.2.3]
setembre <i>n.</i>	sabtambar, aylūl

setmana <i>n.</i>	usbu‘
setmanes <i>n.</i>	asābi‘
seu <i>adj./pron.</i>	-hu (d’ell) -hā (d’ella) -hum (d’ells) -hunna (d’elles) [§ 2.2.3.2.1]
seure <i>v.</i>	jalasa
sí <i>adv.</i>	na‘am
si us plau!	min faḍlik!
sis <i>num.</i>	sitta [§ 2.2.3.2.3]
sobre <i>adv./prep.</i>	‘alā
sofà <i>n.</i>	sūfā
sol <i>n.</i>	šams
sol <i>adj.</i>	waḥīd
solter <i>adj.</i>	‘azab
solters <i>adj.</i>	‘uzzāb
somniar <i>v.</i>	ḥalama
sopar <i>v.</i>	ṭa’ ašā
sopar <i>n.</i>	‘išā
sortir <i>v.</i>	ḥaraja
sostre <i>n.</i>	saqf
sostres <i>n.</i>	suqūf
sota <i>adv./prep.</i>	taḥta
sou <i>n.</i>	rātib
sous <i>n.</i>	rawātib
sucrer <i>n.</i>	sukr
sumar <i>v.</i>	jama‘a
tallar <i>v.</i>	qaṭa‘
tancar <i>v.</i>	aglaqa
tancat <i>adj.</i>	muglaq
tard <i>adv.</i>	mutaḥīran
tardor <i>n.</i>	ḥarīf
taula <i>n.</i>	ma‘ida, ṭāwila, ṭāwula
taules <i>n.</i>	mawāid

te <i>n.</i>	šāy
telèfon <i>n.</i>	talífun, hātif
telèfons <i>n.</i>	hawātif
televisió <i>n.</i>	tilifizyun, talfaza
temps <i>n.</i>	zamān, waqt (hores) taqs (meteorològic)
tenir <i>v.</i>	kāna (passat) [§ 2.3.5.4]
terra <i>n.</i>	arḍ (planeta) turāb (sòl)
terres <i>n.</i>	arāḍ
teu <i>adj.</i>	-ka (posseïdor masculí) -ki (posseïdor femení)
tocar <i>v.</i>	lamasa
treballar <i>v.</i>	aštagala
tren <i>n.</i>	qiṭār
trencar <i>v.</i>	kasara
trens <i>n.</i>	quttūr
tres <i>num.</i>	ṭalāta [§ 2.2.3.2.3]
treure <i>v.</i>	aḥraja, istaḥraja
trist <i>adj.</i>	ḥazīn
tristos <i>adj.</i>	ḥazān
trobar <i>v.</i>	wajada
tu <i>pron.</i>	anta (masculí) anti (femení)
tutor <i>n.</i>	wašiyy
tutors <i>n.</i>	awsiyā
u <i>num.</i>	wāḥid [§ 2.2.3.2.3]
ull <i>n.</i>	‘ayn
ulls <i>n.</i>	‘uyūn
ungla <i>n.</i>	zufr
ungles <i>n.</i>	azfār
vaca <i>n.</i>	baqara
vacances <i>n.</i>	‘uṭla
vaixell <i>n.</i>	markab, sufun
vaixells <i>n.</i>	marākib, sufūn
vell <i>adj</i>	šayḥ (ancià) qadīm (no nou)

vells <i>adj.</i>	šuyūḥ (ancians) qudamā (no nous)
vendre <i>v.</i>	bā‘a
venir <i>v.</i>	jā
vent <i>n.</i>	rīḥ, hawā
vents <i>n.</i>	riḡāḥ, ahwiya
verd <i>n./adj.</i>	aḥḍār [§ 2.4.2]
verdura <i>n.</i>	ḥuḍr
vergonya <i>n.</i>	ḥajala, hayā
veritat <i>n.</i>	haqīqa
veritats <i>n.</i>	haqāiq
vermell <i>n./adj.</i>	aḥmār [§ 2.4.2]
vestir-se <i>v.</i>	lābisa
vestit <i>n.</i>	malābis
veure <i>v.</i>	ra‘a
vi <i>n.</i>	nabīd
vida <i>n.</i>	‘ayš, ḥiyā
vides <i>n.</i>	ma‘āiš
viu <i>adj.</i>	‘āiš
viure <i>v.</i>	‘āša, ḥayy
vius <i>adj.</i>	aḥyā
volar <i>v.</i>	ṭāra
voler <i>v.</i>	arāda
vosaltres <i>pron.</i>	antum (masculí) antunna (femení) [§ 2.2.3.2.1]
vostre <i>adj.</i>	-kum (posseïdor masculí) -kunna (posseïdor femení) [§ 2.2.3.2.1]
vuit <i>num.</i>	ṭamāniyya [§ 2.2.3.2.3]
xai <i>n.</i>	ḥarūf
xais <i>n.</i>	ḥirfān
xifra <i>n.</i>	raqm, šifra
xifres <i>n.</i>	arqām
xocolata <i>n.</i>	šukūlāta
zero <i>num.</i>	šifr

4.2. ÀRAB - CATALÀ

‘āiṣ	viu
‘āl	alt (persones)
‘alā	sobre (adv./prep.)
‘allama	ensenyar
‘amm	oncle patern
‘anāwīn	adreces
‘aqd	contracte
‘āqil	intel·ligent
‘arafa	saber
‘arifa	conèixer
‘āša	viure
‘ašra	deu [§ 2.2.3.2.3]
‘ayn	ull
‘ayš	vida
‘azab	solter
‘id	festa (dia festiu)
‘id al-mīlad	aniversari (dia)
‘indamā	quan (passat)
‘inwān	adreça
‘iṣā	sopar (n.)
‘umla	bitllet, moneda
‘umr	edat
‘uqūd	contractes
‘uḡla	vacances
‘uyūn	ulls
‘uzzāb	solters
a‘jaba	agradar
a‘mmām	oncles paterns
a‘ṭā	donar
a‘yād	festes
āb	agost

ab	pare
abā	pares
abadan	mai
abħara	navegar
abnā	fills
abnā al-‘amm	cosins (fills de l'oncle patern)
abnā al-ħāl	cosins (fills de l'oncle matern)
abrīl	abril
abyād	blanc [§ 2.4.2]
ādān	orelles
adar	març
afrās	cavalls
afwān!	perdó!
agān	cançons
aglaqa	tancar
agniyā	rics
agustus	agost
ahwiya	vents
aħabba	estimar
aħmār	vermell [§ 2.4.2]
aħyā	vius
ah	germà
aħaḡa	agafar
aħawāt	germanes
aħḡār	verd [§ 2.4.2]
aħdiyya	sabates
aħraja	treure
aħwāl	oncles materns
ajāba	respondre
ajānib	estrangers
ajbān	formatges
ajnabī	estranger
akala	dinar menjar (v.)

akrāš	panxes
al‘āb	jocs
alam	dolor
ālām	dolors
al-ān	ara
al-jamīn	a la dreta
al-jasār	a l’esquerra
al-ladī	que (pron.) [§ 2.3.9.2.2]
alsanā	llengües (cos)
al-yawma	avui
amām	davant
ams	ahir
amtār	pluges
anā	jo
anha	acabar (finalitzar)
anta	tu (masculí)
anti	tu (femení)
antum	vosaltres (masculí) [§ 2.2.3.2.1]
antunna	vosaltres (femení) [§ 2.2.3.2.1]
aqdām	peus
aqlām jāff	bolígrafs
aqlām rašāš	llapis (plural)
aqmār	llunes
aqšām	aules
arād	terres
arāda	voler
arba‘ a	quatre [§ 2.2.3.2.3]
arđ	terra (planeta)
arjāl	comes
arqām	xifres
asābi‘	setmanes
asfār	groc [§ 2.4.2]
asmā	noms

asmā ‘āila	cognoms
asmāk	peixos
aswād	negre [§ 2.4.2]
aswāq	mercats
aṣābi’	dits
aṣdiqā	amics
aṣgār	petits
aš‘ār	cabells
ašgāl	feines
ašhās	persones
ašjār	arbres
aštagala	treballar
atibbā	metges
aṭfāl	nens
awrāq	papers
awsiyā	tutors
ayad	mans
ayām	dies (24 hores)
aylūl	setembre
ayna?	on?
ayyār	maig
azrāq	blau [§ 2.4.2]
azwāj	marits
azfār	ungles
bā‘a	vendre
ba‘da	després
ba‘īd	lluny
ba‘uḍ	mosquit
bada	començar
baḥār	mars
baḥr	mar
bakā	plorar

balad	país
baladīya	ajuntament
balkūn	balcó
banāt	filles
banāt al-‘amm	cosines (filles de l'oncle patern)
banāt al-<u>h</u>āl	cosines (filles de l'oncle matern)
baṅṭalūnāt	pantalons
baqara	vaca
bard	fred (n.)
bārid	fred (adj.)
baṭāṭa	patata
bayḍ	ou
bayt	casa (construcció)
bilād	països
bint	filla
bint al-‘amm	cosina (filla de l'oncle patern)
bint al-<u>h</u>āl	cosina (filla de l'oncle matern)
blūza	brusa
bukra	demà (en el futur)
bumbūn	caramel
bunnyy	marró
buyūd	ous
buyūt	cases (construccions)
da‘a	convidar
dafa‘a	pagar
dafātir	llibretes
daftar	llibreta
dāhil	dins
dāiman	sempre
dakākīn	botigues
daqāiq	minuts
daqīqa	minut
darasa	estudiar

dīsambar	desembre
dukkān	botiga
dumān	ninots
dumya	ninot
ḍaḥika	riure
ḍaḥala	entrar
ḍajāj	gallina
ḍawām	horari
ḍahaba	anar
ḍakara	recordar
ḍalika	allò
ḍalika	aquell
dir‘ān	braços
dirā‘	braç
fabrāyr	febrer
fākiha	fruita
fakkara	pensar
faqida	perdre (deixar de tenir)
faqīr	pobre
farasa	cavall
farḥān	eufòric
fārig	buit
farraga	buidar
fataḥa	obrir
fatūra	factura
fawākiwa	fruites
fawq	dalt
film	pel·lícula
fuqarā	pobres
gadan	demà (l’endemà)
ganiyy	ric
gannā	cantar
gasala	rentar

gayr ṣaḥiḥ	fals
gayra ṣiḥāḥ	falsos
ḡidā	dinar (n.)
ḡurāf	habitacions
ḡurfa	habitació
-hā	seu (d'ella)
hadā	aquest això
hadāiq	parcs
hadihī	aquesta
hadīqa	parc
haqāiq	veritats
haqīqa	veritat
hātif	telèfon
hāulāi	aquells [§ 2.2.3.2.2]
hawā	vent
hawātif	telèfons
hawf	por
hayā	vergonya
hiya	ella
-hu	seu (d'ell)
hum	ells
-hum	seu (d'ells) [§ 2.2.3.2.1]
hunā	aquí
hunāk	allà
hunna	elles
-hunna	seu (d'elles) [§ 2.2.3.2.1]
husūb	ordinadors
huwa	ell
ḥadīd	ferro
ḥafila	autobús
ḥafla	festa (celebració), cerimònia
ḥajar	pedra
ḥalama	somniar

ḥalīb	llet
ḥamala	portar
ḥammām	lavabo
ḥaraja	sortir
ḥaraqa	cremar
ḥarāra	calor
ḥarf	lletra
ḥārij	fora
ḥassanan	bé
ḥawḍ al-gasal	lavabo
ḥaytu	on
ḥayy	barri viure
ḥayyawān	animal
ḥazān	tristos
ḥazīn	trist
ḥazīrān	juny
ḥikāya	conte (oral)
ḥiṣab	factura
ḥiṣān	cavall (semental)
ḥiyā	vida
ḥulw	dolç
ḥuqūq	drets
ḥajala	vergonya
ḥāl	oncle matern
ḥamsa	cinc [§ 2.2.3.2.3]
ḥanāzīr	porcs
ḥanzīr	porc
ḥarīf	tardor
ḥarūf	xai
ḥasara	perdre (no guanyar)
ḥašab	fusta

<u>h</u>āṭa	cosir
<u>h</u>idā	sabata
<u>h</u>irfān	xais
<u>h</u>isāb	ordinador
<u>h</u>izāna	armari
<u>h</u>ubz	pa
<u>h</u>uḍr	verdura
-ī	meu [§ 2.2.3.2.1]
ibn	fill
ibn al-‘amm	cosí (fill de l'oncle patern)
ibn al-<u>h</u>āl	cosí (fill de l'oncle matern)
<u>i</u>dā	quan (passat)
ifṭār	esmorzar (n.)
iḥṭifal	cerimònia
iḥṭirām	respecte
<u>i</u>hwa	germans
imrā	dona
ism	nom (nom de fonts)
ism ‘āila	cognom
ist	cul
ista‘arā	despullar-se
istah<u>r</u>aja	treure
istalama	rebre
istaqbala	rebre
istaṭā‘a	poder (tenir permís)
ištarā	comprar
itnān	dos [§ 2.2.3.2.3]
jā	venir
jabīn	front
jabl	muntanya
jadd	avi
jadīd	nou (novell)
jalasa	seure

jama‘a	sumar
janāyr	gener
jānib	al costat
jarā	fluir
jayyid	bo
jayyidan	bé
jibāl	muntanyes
jiddan	molt
jirsiyya	jersei
jū‘	gana
jubna	formatge
judūd	avis
judud	nous (novells)
jūnila	faldilla
ka	com
-ka	teu (posseïdor masculí)
kabīr	gran
kalām	paraula
kalb	gos
kam?	quant?
kamā	com
kāna	haver-hi tenir ésser (passat) [§ 2.3.5.4]
kanūn al-awwal	desembre
kanūn aṭ-ṭānī	gener
karāmila	caramel
karāsiyy	cadires
kariš	panxa
kas	got
kasara	trencar
kataba	escriure
katif, kitf	espatlla
kaṭīr	molt
kayfa?	com?

kayfa hāl?	com estàs?
-ki	teu (posseïdor femení)
kibār	grans
kilāb	gossos
kitāb	llibre
-kum	vostre (posseïdor masculí) [§ 2.2.3.2.1]
kumbyu tār	ordinador
-kunna	vostre (posseïdor femení) [§ 2.2.3.2.1]
kūra	pilota
kursī	cadira
kutub	llibres
kuūs	gots
lā	no [§ 2.3.7]
la‘b	joc
la‘iba	jugar
lābisa	vestir-se
laḥm	carn
lamasa	tocar
lammā	quan (present)
layla	nit
layla sa‘īda!	bona nit!
li anna	perquè
li māḍā?	per què?
lisān	llengua (cos)
luga	llengua (idioma)
ma	aigua
mā	no [§ 2.3.7]
mā?	què? [§ 2.3.8]
ma‘ salāma!	adéu!
ma‘āiš	vides
ma‘id	estómacs
ma‘ida	estómac
ma‘ida	taula

madāris	escoles
madīna	ciutat
madrasa	escola
mādā?	què? [§ 2.3.8]
mafātīḥ	claus (porta)
maftūḥ	obert
mahāll	botiga
malā	ple omplir
malā‘iq	culleres
malābis	vestit
māliḥ	salat
mamlū	ple
man?	qui? [§ 2.3.8]
manāṭiq	barris
manāzil	cases (llars)
manzil	casa (llar)
marāḍan	malalts
marākib	vaixells
marḥaban!	hola!
marīd	malalt
markab	vaixell
mārs	març
mas‘ūd	feliç
masaḥa	esborrar
masbaḥ	piscina
masrūr	content
masrūr	feliç
mašā	caminar
māta	morir
māta?	quan?
maṭābih	cuines
maṭara	ploure

maṭbah	cuina
maṭr	pluja
mawāid	taules
mawt	mort (oposat a vida)
mawtā	morts (individu)
maydān	plaça (gran)
māyū	maig
mayyit	mort (individu)
mi‘āšim	nines
mi‘sam	nina
midfā	estufa
miftāh	clau (porta)
mil‘aqa	cullera
milḥ	sal
min faḍlik!	si us plau!
miṭṭaqa	barri
miṭla	com
miyāh	aigües
mu‘allim	mestre
mubakiran	aviat (d’hora)
mudīr	director
mudun	ciutats
muglaq	tancat
mumkin	potser
murabba‘	quadrat
murtafi‘	alt (coses)
musīqa	música
mustadīr	rodó
mustaqīm	dret (dempeus)
mustašfā	hospital
mutahīran	tard
mutazāwwij	casat
muwāfiq!	d’acord!

muzlim	fosc
-nā	nostre [§ 2.2.3.2.1]
na‘am	sí
nabīd	vi
nāfīda	finestra
nahaḍa	llevar-se
nahār	dia (oposat a nit)
naḥāf	prim (desnodrits)
naḥīf	prim (desnodrit)
naḥīl	prim (desnodrit)
naḥnu	nosaltres [§ 2.2.3.2.1]
najm	estrella
nāma	dormir
naml	formiga
nāmūs	mosquit
nār	foc
nas	gent
nasaya	oblidar
nawāfīd	finestres
nazala	baixar
naẓara	mirar
nazẓafa	netejar
nisān	abril
niswā	dones
nufimbir	novembre
nuḥḥal	prim (desnodrits)
nujūm	estrelles
numlā	formigues
nuqūd	diners
nūr	llum
nūr	focs
qa‘a at-ta‘ām	menjador

qabla	abans
qāda	conduir
qadara	poder (ser capaç)
qadīm	vell (no nou)
qadm	peu
qahwā	cafè
qāla	dir
qalam jāff	bolígraf
qalam raşāş	llapis
qalb	cor
qalīl	poc
qalīlan	poc
qamīş	brusa, jersei
qamr	lluna
qarā	llegir
qarīb	prop
qarya	poble
qaşāid	poemes
qaşīda	poema
qaşir	baix
qaşīr	curt
qatala	matar
qaṭa‘	tallar
qilāl	pocs
qism	aula
qīşār	curts
qişşa	conte (escrit)
qīṭār	tren
qīṭṭa	gat
qudām	davant
qudamā	vells (no nous)
qulūb	cors

qurān	pobles
qurba	prop
quṣār	baixos
quṣuṣ	contes (escrits)
quṭṭūr	trens
ra‘a	veure
rabī‘	primavera
rafa‘a	pujar
rafiq	company
rajul	home
rakaḍa	córrer (moviment)
raqaṣa	ballar
raqīq	prim
raqm	xifra
raqṣ	ball
ras	cap (testa)
rasāil	cartes
rasama	pintar dibuixar
rātib	sou
rawātib	sous
rīḥ	vent
rijāḥ	vents
rijāl	homes
rijl	cama
risāla	carta
riz	arròs
rufaḡā	companys
rukba	genoll
ruūs	caps (testes)
sā‘a	hora
sab‘ a	set (num.) [§ 2.2.3.2.3]
sabbūra	pissarra

sābiqan	aviat (d'aquí a poc temps)
sabtambar	setembre
sāda	felicitat
sāḥa	plaça (petita)
saḥan	plat
saḥīh	cert
sakākīn	ganivets
sala	preguntar
sālim	sa
samā	cel (firmament)
samak	peix
samawāt	cels
sami	sentir
sami'a	escoltar
samīd	sèmola
samīn	gros
sanawāt	anys
sanna	any
sāqa	conduir
saqf	sostre
sāra	caminar
sarīr	llit
sayy	dolent
sayyāra an-naql	camió
sayyian	malament
sikkīn	ganivet
sināmā	cinema
sirwāl	pantalons
sitta	sis [§ 2.2.3.2.3]
siyyara	cotxe
sūfā	sofà
sufun	vaixell
sufūn	vaixells

suḥūn	plats
suḥn	calent
sujjāda	catifa
sukr	sucrer
sūq	mercat
suqūf	sostres
surūr	llits
ša‘īd	feliç
ša‘ida	pujar
šabāḥ al-ḥayr!	bon dia!
šabāḥ an-nūr!	bon dia!
šābūn	sabó
šadiq	amic
šadr	pit
sagīr	petit
šakana	habitar
šallā	resar
šayf	estiu
šifr	zero
šu‘adā	feliços
šudūr	pits
ša‘ar	cabell
šābb	jove
šabbān	joves
šafā	curar
šagl	feina
šahr	mes
šāḥana	camió (tràiler)
šahs	persona
šajara	arbre
šamālī	esquerre
šams	sol (n.)

šaraḥa	explicar
šāri‘	carrer
šariba	beure
šaṭṭ	platja
šawāri‘	carrers
šawāḥi	platges
šawqa	forquilla
šāy	te
šayḥ	vell (ancià)
šifra	xifra
šimāl	esquerra
šitā	hivern
šubāk	finestra
šūbat	febrer
šuhūr	mesos
šukrān!	gràcies!
šukūlāta	xocolata
šurfa	balcó
šuyūḥ	vells (ancians)
ta‘allama	aprendre
tā‘ib	cansat
tābiq	pis
taḍākir	bitllets (tiquets)
taḍakkara	recordar
taḍkira	bitllet (tiquet)
taḥaddaṭ	conversar
taḥta	sota
takallam	parlar
talamīḍu	alumnes
talfaza	televisió
talīfun	telèfon
tamma	acabar (exhaurir)
taraha	restar (sostreure)

tasallama	rebre
taṣwīr	fotografia
tawābiq	pisos
tazawwaja	casar-se
tilifizyun	televisió
tilka	aquella
tilmīd	alumne
tisa‘	nou (num.) [§ 2.2.3.2.3]
tišrin al-awwal	octubre
tišrin at-ṭānī	novembre
tualīt	lavabo
turāb	terra (sòl)
tuṣbahūna ‘ala al-ḥayr!	bona nit!
ṭa‘ama	dinar (v.)
ṭa‘ašā	sopar (v.)
ṭabaḥa	cuinar
ṭabāšir	guix
ṭabīb	metge
ṭaḥīna	farina
ṭāir	ocells
ṭaira	avió
ṭala‘a	pujar
ṭālib	estudiant
ṭammūz	juliol
ṭannūra	faldilla
ṭaqṣ	temps (meteorològic)
ṭāra	volar
ṭariq	carretera
ṭawīl	llarg
ṭāwila	taula
ṭāwula	taula

ṭawwāl	llargs
ṭayr	ocell
ṭayyib	bo
ṭifl	nen
ṭullāb	estudiants
ṭalāṭa	tres [§ 2.2.3.2.3]
ṭamāniyya	vuit [§ 2.2.3.2.3]
ṭaqīl	pesat gras
ṭuqalā	pesats
udn	orella
ugniyya	cançó
uḥt	germana
uktūbir	octubre
ulāika	aquests [§ 2.2.3.2.2]
umm	mare
ummahāt	mares
unf	nas
usbu‘	setmana
uṣbu‘	dit
ūtūbīs	autobús
waḍa‘a	posar
wāḍiḥa	clar
wāfiq!	d’acord!
wāḥid	u [§ 2.2.3.2.3]
waḥīd	sol (adj.)
wajada	trobar
waqt	temps (hores)
warā	darrere
waraq	paper
waṣiyy	tutor
waṭāiq	documents
wazāifa	deures

yad	mà
yawm	dia (24 hores)
yawm al-ḥamīs	dijous
yawm al-aḥad	diumenge
yawm al-arbi‘ā	dimecres
yawm al-jumu‘	divendres
yawm as-sabt	dissabte
yawm at-ṭanī	dilluns
yawm at-tulāta	dimarts
yawmī	diari
yuliyu	juliol
yūniyu	juny
za‘im	cap (patró)
zahr	flor
zamān	temps (hores)
zamīl	company
zawāj	matrimoni (parella)
zawj	marit
zawwaja	esposa
zuhūr	flors
zumalā	companys
ẓahr	esquena
ẓufr	ungla
ẓuhūr	esquenes

5. BIBLIOGRAFIA

- BALANÀ, P. (1994): *Lèxic usual català - àrab, àrab - català*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura.
- BRAMON, D. (2001): *Obertura a l'islam*. Barcelona: Cruïlla - Fundació Joan Maragall.
- CORRIENTE, F. (1986): *Diccionario árabe - español*. Madrid: Instituto Hispano - Árabe de Cultura.
- CORRIENTE, F. (1988): *Diccionario español - árabe*. Madrid: Instituto Hispano-Árabe de Cultura.
- CORRIENTE, F. (1991): *Gramática árabe*. Barcelona: Herder.
- ESTEVE, M. et al. (1999): *Diccionari visual català - àrab*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament.
- GARCÍA, J.M. (2000): *Esbozo de una gramática árabe*. <http://www.uvigo.es/webs/h06/>
- GARÍ, B. (2001): "The Maghrebi Communities", a M.T. Turell (ed.): *Multilingualism in Spain*. Clevedon: Multilingual Matters (p. 329-343).
- HAYWOOD, J.M. i H.M. NAHMAD (1965): *New Arabic Grammar of the Written Language*. Cambridge: Harvard University Press (trad. cast.: *Nueva gramática árabe*. Madrid: Coloquio, 1992).
- HEIKAL, A. (1994): *Curso de árabe*. Madrid: Hiperión.
- HERRERO, B. (1998): *Gramática de árabe marroquí para hispanohablantes*. Almería: Servicio de Publicaciones de la Universidad de Almería.
- HERRERO, B. (1998): *Vocabulario básico español - árabe marroquí*. Almería: Servicio de Publicaciones de la Universidad de Almería.
- HOLES, C. (1990): *Gulf Arabic*. Londres: Routledge.
- HOLES, C. (1995): *Modern Arabic*. Londres: Longman.
- INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS (1999): *Aplicació al català dels principis de transcripció de l'Associació Fonètica Internacional*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.

- KAYE, A. (1991): "Arabic", a B. Comrie (ed.): *The World's Major Languages*. Oxford: Oxford University Press (p. 665-685).
- KOULOUGHLI, D. (1994): *Grammaire de l'arabe d'aujourd'hui*. París: Pocket - Presses de la Cité.
- LABARTA, A. (1984): *Vocabulario básico árabe - español*. Còrdova: Servicio de Publicaciones de la Universidad de Córdoba.
- LECOMTE, G. (1980): *Grammaire de l'arabe*. París: Presses Universitaires de France.
- LYOVIN, A. (1997): *An Introduction to the languages of the world*. Oxford: Oxford University Press.
- MARTÍN, G.; B. VALLE i M.A. López (1996): *El islam y el mundo árabe: guía didáctica para profesores y formadores*. Madrid: Ediciones Mundo Árabe e Islam, Agencia Española de Cooperación Internacional.
- QUITOUT, M. (1999): *Initiation a l'arabe maghrébin*. París: L'Harmattan.

<http://jordimas.port5.com/arabe/zzztmp.cali.html>

<http://www.arabismo.com>

<http://www.ceuta.net/1998/980408-n-2.html>

<http://www.ikuska.com/Africa/Mapas.htm>

<http://www.sil.org./ethnologue>

<http://www.uvigo.es/webs/h06/weba575/tipoloxia/arabe/arabe.htm>

<http://www.yourdictionary.com>

<http://www2.arts.gla.ac.uk/IPA/ipa.html>

<http://www3.itu.int/udhr/lang/>

6. APÈNDIXS

6.1. L'ALFABET FONÈTIC INTERNACIONAL

THE INTERNATIONAL PHONETIC ALPHABET (revised to 1993)

CONSONANTS (PULMONIC)

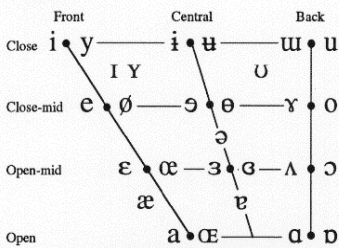
	Bilabial	Labiodental	Dental	Alveolar	Postalveolar	Retroflex	Palatal	Velar	Uvular	Pharyngeal	Glottal
Plosive	p b			t d		ʈ ɖ	c ɟ	k ɡ	q ɢ	ʕ	ʔ
Nasal	m	ɱ		n		ɳ	ɲ	ŋ	ɴ		
Trill		ʙ		ʀ					ʀ̥		
Tap or Flap				ɾ		ɽ					
Fricative	ɸ β	f v	θ ð	s z	ʃ ʒ	ʂ ʐ	ç ʝ	x ɣ	χ ʁ	ħ ʕ	h ɦ
Lateral fricative				ɬ ɮ							
Approximant		ʋ		ɹ		ɻ	j	ɰ			
Lateral approximant				l		ɭ	ʎ	ʟ			

Where symbols appear in pairs, the one to the right represents a voiced consonant. Shaded areas denote articulations judged impossible.

CONSONANTS (NON-PULMONIC)

Clicks	Voiced implosives	Ejectives
ɔ Bilabial	ɓ Bilabial	ʼ as in:
ǀ Dental	ɗ Dental/alveolar	pʼ Bilabial
ǃ (Post)alveolar	ɟ Palatal	tʼ Dental/alveolar
ǁ Palatoalveolar	ɡ Velar	kʼ Velar
ǂ Alveolar lateral	ɠ Uvular	sʼ Alveolar fricative

VOWELS

Where symbols appear in pairs, the one to the right represents a rounded vowel.

OTHER SYMBOLS

ɺ Voiceless labial-velar fricative	ɺ Alveolo-palatal fricatives
ɻ Voiced labial-velar approximant	ɻ Alveolar lateral flap
ɼ Voiced labial-palatal approximant	ɼ Simultaneous ʃ and x
ɽ Voiceless epiglottal fricative	Affricates and double articulations can be represented by two symbols joined by a tie bar if necessary.
ɾ Voiced epiglottal fricative	
ʈ Epiglottal plosive	kp̣ tṣ

SUPRASEGMENTALS

ˈ Primary stress	ˌ Secondary stress	ː Long	ˑ Half-long	ˑ̥ Extra-short	· Syllable break	ˌ Minor (foot) group	ˌˌ Major (intonation) group	˘ Linking (absence of a break)
------------------	--------------------	--------	-------------	----------------	------------------	----------------------	-----------------------------	--------------------------------

TONES & WORD ACCENTS

LEVEL	CONTOUR
˥ Extra high	˨ or ˩ Rising
˦ High	˧ or ˨ Falling
˦̊ Mid	˦̊ High rising
˥̊ Low	˥̊ Low rising
˥̊ Extra low	˥̊ Rising-falling etc.
↓ Downstep	↗ Global rise
↑ Upstep	↘ Global fall

DIACRITICS

Diacritics may be placed above a symbol with a descender, e.g. ɨ̥̄.

◌̥ Voiceless	◌̇ Breathily voiced	◌̄ Dental	◌̅ Apical
◌̆ Voiced	◌̈ Creaky voiced	◌̆ Laminal	◌̇ Nasalized
◌˥ Aspirated	◌˦ Linguolabial	◌˥ Nasal release	◌̚ No audible release
◌˥̄ More rounded	◌˦̄ Labialized	◌˥̄ Lateral release	◌̚˥ No audible release
◌̚ Less rounded	◌̚˥ Palatalized	◌̚˥ Lateral release	◌̚˥ No audible release
◌̄̚ Advanced	◌̚˥ Velarized	◌̚˥ No audible release	◌̚˥ No audible release
◌̄̚ Retraacted	◌̚˥ Pharyngealized	◌̚˥ No audible release	◌̚˥ No audible release
◌̄̚ Centralized	◌̚˥ Velarized or pharyngealized		
◌̄̚ Mid-centralized	◌̚˥ Raised		
◌̄̚ Syllabic	◌̚˥ Lowered		
◌̄̚ Non-syllabic	◌̚˥ Advanced Tongue Root		
◌̄̚ Rhoticity	◌̚˥ Retraacted Tongue Root		

6.2. QUADRE DELS SONS DEL CATALÀ

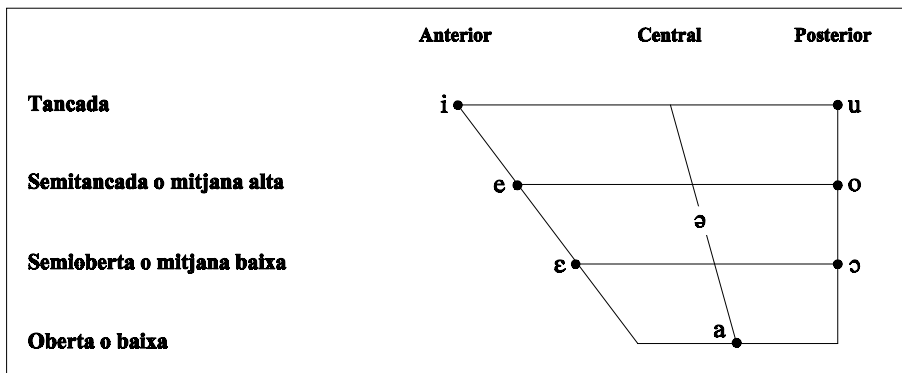
FIGURA 2

*Consonants**

	Bilabial	Labiodental	Dental	Alveolar	Prepalatal	Palatal	Velar	Labiovelar
Oclusiva	p b		t d				k g	
Nasal	m	ɱ		n		ɲ	ŋ	
Vibrant				r				
Bategant				r				
Fricativa		f v		s z	ʃ ʒ			
Africada				tʃ dʒ	tʃ dʒ			
Aproximant	β		ð			j	ɣ	w
Lateral				l		ʎ		

* En les caselles que contenen dos signes, el de la dreta representa la consonant sonora.

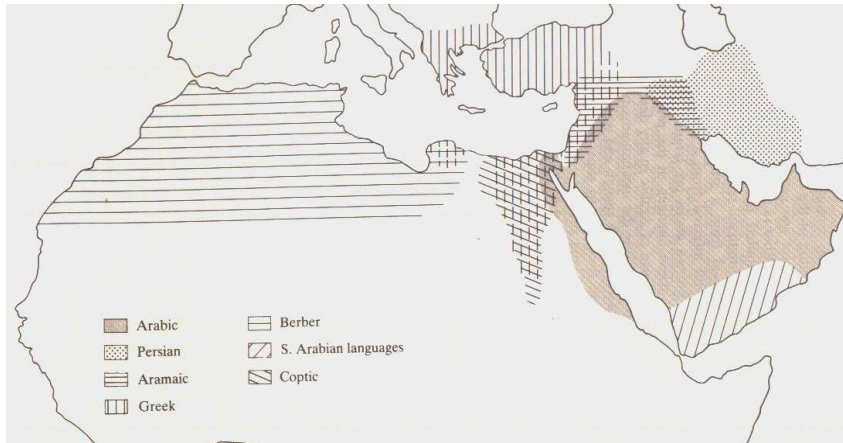
Vocals

Institut d'Estudis Catalans (1999)

6.3. MAPES LINGÜÍSTICS DE L'ÀRAB

6.3.1. TERRITORI DE LLENGUA ÀRAB EN EL SEGLE VII (ÈPOCA PREISLÀMICA)

C. Holes (1995: 16)

6.3.2. TERRITORI ACTUAL DE LLENGUA ÀRAB

Atlas Encarta (2000) © Microsoft i el seus proveïdors.

ÍNDIX

1. IDENTIFICACIÓ DE LA LLENGUA	1
1.1. FAMÍLIA LINGÜÍSTICA, LOCALITZACIÓ GEOGRÀFICA I NOMBRE DE PARLANTS	1
1.2. MARC SOCIOLINGÜÍSTIC I FRAGMENTACIÓ DIALECTAL	2
1.3. L'ESCRITURA	4
1.4. PROPIETATS TIPOLÒGIQUES	7
2. DESCRIPCIÓ GRAMATICAL	9
2.1. FONOLOGIA I FONÈTICA	9
2.1.1. Sistema fonològic i realitzacions fonètiques	9
2.1.1.1. Consonants	9
2.1.1.2. Sistema vocàlic	12
2.1.2. Fenòmens d'assimilació i d'elisió	14
2.1.3. Estructura sil·làbica	15
2.1.4. L'accent	16
2.2. MORFOLOGIA	17
2.2.1. Tipus morfològic	17
2.2.2. Categories lèxiques	18
2.2.3. Flexió	19
2.2.3.1. Flexió nominal	19
2.2.3.1.1. Definitud	19
2.2.3.1.2. Cas	21
2.2.3.1.3. Nombre	22
2.2.3.1.4. Gènere	24
2.2.3.2. Altres categories nominals	26
2.2.3.2.1. Pronoms personals	26
2.2.3.2.2. Demonstratius	30
2.2.3.2.3. Numerals	32

2.2.3.3. Flexió verbal	35
2.2.3.3.1. Aspecte	35
2.2.3.3.2. Mode	37
2.2.3.3.3. Veu	38
2.2.4. Formació de mots: la derivació	38
2.3. SINTAXI	39
2.3.1. Ordre dels elements a la frase	39
2.3.2. Les funcions gramaticals	41
2.3.3. Concordança	44
2.3.4. Les frases passives	47
2.3.5. Les “frases nominals”: atributives, locatives, existencials i possessives	47
2.3.5.1. Les frases atributives	47
2.3.5.2. Les frases locatives i les frases existencials	49
2.3.5.3. Les frases possessives	50
2.3.5.4. El passat de les frases nominals	52
2.3.6. L’expressió de la gradació: comparatiu i superlatiu	53
2.3.7. Les oracions negatives	55
2.3.8. Les frases interrogatives	56
2.3.9. Les frases compostes	58
2.3.9.1. Coordinació	58
2.3.9.2. Subordinació	59
2.3.9.2.1. Frases completives	59
2.3.9.2.2. Frases relatives	60
2.3.9.2.3. Frases adverbials	61
2.4. LÈXIC	63
2.4.1. Els noms de parentiu	63
2.4.2. Els termes per als colors	65
2.4.3. Els mesos de l’any i els dies de la setmana	65
2.4.4. L’expressió de l’hora	68
3. RESUM DE QÜESTIONS GRAMATICALS PROBLEMÀTIQUES	71
3.1. FONOLOGIA I FONÈTICA	71
3.1.1. Consonants	71
3.1.2. Sistema vocàlic	72

3.1.3. Estructura sil·làbica	72
3.1.4. L'accent	73
3.2. MORFOLOGIA	73
3.2.1. Flexió nominal	73
3.2.1.1. Definitiu	73
3.2.1.2. Cas	74
3.2.1.3. Gènere	74
3.2.2. Altres categories lèxiques nominals	74
3.2.3. Flexió verbal	75
3.3. SINTAXI	76
3.3.1. Ordre dels elements a la frase	76
3.3.2. Concordança	76
3.3.3. Les frases atributives	76
3.3.4. Les frases locatives i les frases existencials	76
3.3.5. Les frases possessives	77
3.3.6. Subordinació	77
4. VOCABULARI	79
4.1. CATALÀ - ÀRAB	81
4.2. ÀRAB - CATALÀ	100
5. BIBLIOGRAFIA	123
6. APÈNDIXS	125
6.1. L'ALFABET FONÈTIC INTERNACIONAL	125
6.2. QUADRE DELS SONS DEL CATALÀ	126
6.3. MAPES LINGÜÍSTICS DE L'ÀRAB	127
6.3.1. Territori de llengua àrab en el segle VII (època preislàmica)	127
6.3.2. Territori actual de llengua àrab	127

